© PDF: Kamunikat.org 2024 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

У нумары: Дзявочая клятва ○ Спраставання не будзе ○ Нявестачка Оля

І КАРОВЕ ПАТРЭБНЫ ВІТАМІН

Аб лекары ветэрынарыі, Яне Ягельскім, я неаднойчы чуў шмат добрага ў аколіцах Юшкавага Груда, Ялоўкі і другіх вёсак.

— Лекар у нас — чалавек адданы, — гаварылі. — Заедзь да яго ў любую пору, ён ніколі не адкажа. Завея ці непагадзь, ён заўсёды спяшыць да хворай жывёлы. І найважнейшае, што добры спецыяліст. Такога яшчэ не было ў нас.

З лекарам Янам Ягельскім я пазнаёміўся ў Міхалоўскай ветэрынарнай лячэбнай. Будынак лячэбнай тут новы. Яго пабудавалі ў 1956 годзе забяспячаючы навейшым ветэрынарным абсталяваннем.

— А ўсё ж цеснавата нам тут, — кажа Ян Ягельскі. — Прыдалося б больш месца на лякарствы, асобны пакой — пачакальня для наведвальнікаў. Нязручна людзям стаяць у халодным калідоры.

— Ці шмат наведвальнікаў у Вас бывае?

— О так. Бываюць дні, калі нават дзесяткі наведвальнікаў збярэцца ў лячэбнай. Тэрыторыя, якую абслугоўвае лячэбная — не малая. Усе вёскі грамадскіх радаў у Ялоўцы, Шымках, Юшкавым Грудзе, Міхалове і часткова Фальварках — гэта тэрыторыя нашага дзеяння. Найбольш наведвальнікаў прыходзіць за ўсякімі парадамі.

З гэтага відаць, што ветэрынарная лячэбная ў Міхалове карыстаецца належнай папулярнасцю і даверам у вёсках. А гэта важна.

— На якія хваробы найбольш захворвае жывёла ў гэтай аколіцы?

— Найбольш выпадкаў захворвання на матыліцу. Бачыце, мясцовасць у нас больш спрыяльная гэтай хваробе. Тэрыторыя падмоклая, кругом багны.

— А якія сродкі лячэння?

— Найлепшае лякарства ў такім выпадку — гэта меліярацыя балот і сенажацяў. І трэба сказаць, што ў гэтым напрамку шмат у нас робіцца. Вялікі абшар балот ужо змеліяравана ў аколіцах Навасад. Зараз меліярацыя праходзіць у аколіцах Мацейкавай Гары, Таніцы і ў другіх мясцовасцях. Пройдзе яшчэ нейкі час і думаю, што з матыліцай пакончым раз на заўсёды.

— Несумненна, што пры так разлеглай тэрыторыі шмат маеце цяжкасцей у сваёй працы.

— Зразумела. Найбольшай перашкодай у нашай працы ўсё яшчэ з'яўляюцца дрэнныя дарогі ў аколіцы. Здарыцца нейкі няшчасны выпадак жывёле ў аколіцах, напрыклад, Ялоўкі, паспрабуй даедзь туды (звыш 30 кіламетраў), калі завее або растопіць дарогі. Таму арганізавалі мы пункт ветэрынарнай дапамогі ў Шымках. На жаль, працаўніка гэтага пункта паклікана адбываць вайсковую службу. Ад лістапада пункт у Шымках нячынны. Але ўжо маем чалавека, які адбыў спецыяльны курс і ён хутка будзе накіраваны ў Шымкі. Наступная справа, гэта так званыя хатнія спосабы лячэння жывёлы. Амаль у кожнай вёсцы ёсць «спецыялісты» па гэтых справах. Ох, колькі ж бяды прыносяць гэтыя гора-спецыялісты і жывёле, і гаспадарцы, і нам. Скалечыць такі хворую жывёлу сваім метадам, тады і лекару цяжка яе адратаваць.

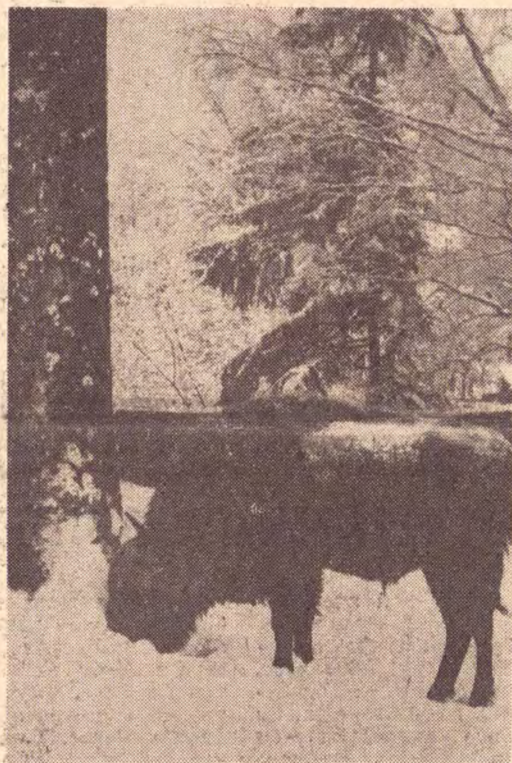
(Працяг на стар. 4)

Ніва

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 4 (311) | ГОД VIII | 27 СТУДЗЕНЯ 1963 ГОДА | ЦАНА 60 ГР

СНЕЖНАЯ БЕЛАВЕЖА

Зіма 1963 года не паскупіла нам сваёй суровай прыгажосці. Марозны студзень сцяў рэкі, сярэбраным інеем упрыгожыў дрэвы, тэлефонныя драты і адмысловымі ўзорамі размаляваў шыбы сялянскіх хат.

Холадна, бр-р-р! Але прыгожа. Асабліва прыгожая зімой Белавежа. Дарога з Гайнаўкі ў Белавежу — гэта адзін чароўны ледзяны тунель. Асыпаныя інеем галіны векавых дубоў уверсе над дарогай падаюць сабе пальцы - галінкі, ўтвараючы цудоўны полап. Выгляне з-за алавяных хмар соннае сонейка, і пушча заіскрыцца, заззяе мільёнамі ледзяных зорачак. Лес, здаецца, акамянеў зімовым сном. На дарозе рэдка каго сустрэнеш. Часам толькі прасунуцца, заскрыпяць палазамі сані нагружаныя дрэвамі. Холад. Але пушча не спіць. Вось пад галінкамі ёлкі ўстрапянуліся, зачырыкалі сінічкі-шчабятушкі. Дзюб-дзюб у галінку. Есці хочацца. А сонныя камары не ўцякаюць.

Каля агарожы запаведніка сустрэнем уладара Белавежскай пушчы — зубра Помніка. Выгнуўшы дугой свой карак волата, чмыхае мызай узледзянелы снег. Ежы шукае.

З КОНКУРСУ ГП БГКТ «МАЕ МАРЫ» (III УЗНАГАРОДА)

А можа калісьці сапраўды так будзе?

ЯНКА ЛЕАНЮК — вучань агульнаадукацыйнага ліцэя ў Міхалове (17 год).

Доўгі восеньскі вечар. На вуліцы цемрадзь, хоць вока выкалі. Не хочацца нікуды ісці. Лепш сесці за стол і пачытаць кніжку. Не чытаецца нешта... Вочы мімавольна ўглядаюцца ў акно. Перад вачыма перасоўваюцца вобразы...

Марская школа. У ясных, светлых залах сядзяць маладыя хлопцы, апранутыя ў марскія вопраткі. Усе як адзін. З-пад сініх каўняроў з белымі тасёмкамі відаць загарэлыя шыі. Загарэлыя грудзі сведчаць аб тым, што пабывалі яны на моры, аддыхалі здаровым марскім паветрам. Спрацаваныя рукі і загарэлыя твары таксама сведчаць аб тым, што гэта пачатак навукі пасля двухмесячнага вакацыйнага рэйса. Так, яшчэ некалькі дзён таму назад усе яны былі на моры. Далёкія экзатычныя краіны, месячныя ночы, начныя вахты, белыя парусы стаяць перад вачыма гэтых хлопцаў. Цяжка цяпер брацца за навуку, цяжка пакінуць успаміны. Аднак думка аб дыпломе, які атрымаюць у гэтым годзе, нагадвае да вучобы. Гэта ж апошні год! За дванаццаць месяцаў з дыпломам афіцэра таргоавага флота ў руках яны пакінуць школу. Але толькі за дванаццаць месяцаў...

А пасля: экзотыка, перажыванні, прыгожыя далёкія краіны і многа ўсяго цікавага. Ну, але тады ўжо дойдзе абавязак. Гэта ж не перашкаджае. Маладыя людзі гэтага не баяцца. Шкада толькі, што іх разам не будзе. Так заўсёды бывае... Сябрамі будуць усе матросы.

...Дзесьці на далёкім моры... Месячная ноч. Усе спяць. Не спіць толькі начная вахта. Некалькі матросаў стаіць на палубе. Вецер нават не варухне серабрыстай вадой. У яснай, серабрыстай і ціхай тоні адбіваецца месяц і зоркі. Абапершыся аб плоцік, які абгароджвае палубу, матросы ўслухоўваюцца ў ціхі аднастайны плёск хваляў. Вось прыгожая ноч! Рамантычная ноч. Вакол здаровае марское паветра. Вось тэма і месца да пісання. Сядай на палубу і пішы. Праўдзівае паэтычнае натхненне! Параход у месячным серабры выглядае быццам зачараваны велікан...

Аднак не ўсё бывае прыемным у жыцці матроса. Ноч. Хмары вісяць нізка над галовамі. Шторм кідае параходам, як пярынкай. Высокія хвалі перавальваюцца праз палубу. Маланкі раздзіраюць цемрадзь ночы. Пяруны дадаюць грозы бушуючаму мору. Ніхто не спіць. Ваюючы з ветрам, усе матросы стаяць на сваіх пастах. Салёна - горкая вада лезе ў рот і вочы. Вецер коле сцюдзёнымі шпількамі. На целе няма сухой ніткі. Аднак зыйсці з паста нельга. Ад працы кожнага з іх залежыць жыццё многіх людзей. Трэба вытрымаць! Вось тут выпрацоўваецца сапраўдны мужчынскі характар.

Радыёмеханік сядзіць у кабіне са слухаўкамі на вушах. Ловіць патрэбныя хвалі. Часам у прыёмніку пачуецца сігнал «SOS». Можа гэты параход ідзе на дапамогу? Калі гэта недалёка — напэўна. Мора вучыць, як трэба кахаць жыццё, як ім даражыць. Тут няма ворагаў. Мора — цвёрдая школа жыцця, тут усяму навучышся...

Раптам нехта ўваходзіць у пакой.

— Кладзіся спаць, позна ўжо!

Вочы прытамнеюць. Ах, шкада, што гэта былі мары! А можа гэта сапраўды калісьці будзе? Можа... Ну, але цяпер пара спаць...

© PDF: Kamunikat.org 2024 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

© PDF: Kamunikat.org 2024 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

Заходнія кантрасты

У той час, калі на VI З'ездзе Сацыялістычнай адзінай партыі Германіі ў дэмакратычным Берліне кіраўнікі сусветнага рабочага руху выступалі з прапановамі, накіраванымі на мірнае і кампраміснае вырашэнне міжнародных пытанняў, дык кіраўнікі некаторых імперыялістычных дзяржаў давалі нам новыя прыклады безразважлівасці і адсутнасці добрай волі. Маем тут на думцы перш за ўсё прэзідэнта ЗША Дж. Кенедзі, які выступіў нядаўна з двума пасланнямі кангрэсу — палітычным і гаспадарчым.

Першы дакумент, нават на думку заходніх каментатараў, не заключаў у сабе новых момантаў. Сарамлівым фрагментам палітычнага паслання было прызнанне аб няздзейсненым абяцанні зраўнаважання даходаў і выдаткаў амерыканскага бюджэту. Прэзідэнт запрапанаваў кангрэсу абмежаваць падаходныя падаткі буйных капіталістычных прадпрыемстваў на звыш 13 мільярдаў долараў у год. Зразумелым з'яўляецца, што калі не зменшацца выдаткі ўрада, дык гэта выкліча далейшы ўзрост дэфіцыту. Аднак урад спадзяецца, што змяншэнне падаткаў ажывіць гаспадарку і тады наступіць узрост выкарыстання вытворчай моцы і ўзрост занятасці, а ў перспектыве шырэйшае ападаткаванне, якое зліквідуе дэфіцыт. Аднак толькі будучыня пакажа, ці гэтыя жаданні з'яўляюцца рэальнымі. А ўспамінаем аб іх таму, што яны звязаны з другім пасланнем Кенедзі, якое датычыць бюджэту на 1963/64 год (амерыканскі гаспадарчы год працягваецца ад 1.VII. да 30.VI.). Чым будзе вызначацца гэты бюджэт?

Па-першае, згодна з прадбачаннямі, гэты бюджэт будзе мець самы вялікі ў гісторыі дэфіцыт, складаючы суму амаль 12 мільярдаў долараў. У сувязі з гэтым даўгі дзяржаўнай казны ўзрастуць да сумы 315,6 мільярда долараў.

Па-другое, бюджэт ЗША ў 1964 г. апынецца пад знакам далейшай гонкі ўзбраенняў. Выдаткі на збраенні могуць павялічыцца да 2,4 мільярда долараў, г. зн. да сумы 55,4 мільярда долараў, што складае 55% усіх запланаваных расходаў.

Калі адзначым яшчэ, што ўсе другія расходы на сацыяльныя патрэбы, на асвету, ахову здароўя застануцца на гэтым жа самым узроўні, дык ствараецца ўражанне, што амерыканская гаспадарка будзе і далей накіравана на збраенні. Усё гэта наглядна пярэчыць нядаўнім выступленням вядучых палітыкаў ЗША, якія заяўляюць аб мірных імкненнях урада. Вядомым з'яўляецца, што ў атмасферы гэтай ашалелай гонкі ўзбраенняў прадстаўнікі ЗША праводзяць з Савецкім Саюзам размовы аб справе кантролю забароны ядзерных выпрабаванняў і што гэтыя размовы далі ў паасобных выпадках добрыя вынікі. Дзве дзяржавы выразілі, напрыклад, згоду на абсталяванне некалькіх апаратаў, выкрываючых ядзерныя выбухі і на правядзенне пэўнай акрэсленай лічбы інспекцый на тэрыторыі ЗША і СССР.

Узнікае ў сувязі з гэтым пытанне, чаму ЗША не хочуць выцягнуць лагічных вывадаў для сваёй гаспадаркі са шматлікіх мірных мерапрыемстваў Савецкага Саюза?

Нам здаецца, што нягледзячы на ўсё гэта і далей асноўнай мэтай амерыканскай палітыкі будзе сеянне непакою. Аднак побач з тым кіраўнікі ЗША націскаюць на сваіх заходніх саюзнікаў, у прыватнасці, на Францыю і ГФР. Разгортваючы гонку ўзбраенняў, яны намерваюцца паказаць асабліва Францыі сваю кіруючую ролю ў заходнім саюзе. А як вядома, у НАТО паяўляюцца вострыя супярэчнасці, якіх крыніцай з'яўляецца жаданне Францыі і ГФР адыгрываць большую ролю ў кіраванні гэтай арганізацыяй. Гэтыя дзве дзяржавы хочуць мець уласную атамную зброю, а дэ Голь нават заявіў, што Францыя пабудуе ўласную вадародную бомбу без дапамогі ЗША. Зразумелым з'яўляецца, што здзяйсненне гэтых жаданняў аслабіла б мілітарную і гаспадарчую пазіцыю ЗША, на што яны не могуць згадзіцца. Пакуль што абарону сваёй дамінуючай пазіцыі ў заходнім свеце Злучаныя Штаты бачаць у гонцы ўзбраенняў нават коштам уласнай гаспадаркі. Зразумела, што незалежна ад адмоўных для цэлага свету вынікаў такой гонкі, паглыбіць яна супярэчнасці ў імперыялістычнай садружнасці.

УЛ. ЛАЗІНСКІ

Васіль БЕЛАКАЗОВІЧ

Юзэф Такажэвіч

З

Навука ва універсітэце не магла задаволіць энергічнай і бурлівай натуры Такажэвіча. Адначасова актыўна ўдзельнічае ў палітычным жыцці польскай эміграцыі. Закладае на пераломе 1864/65 гадоў «Міжнароднае Таварыства польскіх студэнтаў», з'яўляецца рэдактарам студэнцкага двухтыднёвіка «Пшышлосць», супольна з Юзэфам Бжэзіньскім закладае першае сацыялістычнае перыядычнае выданне «Гміна», якое выходзіла ад верасня 1866 года да лістапада 1867 года. Такажэвіч разам са сваімі сябрамі стаіць за супрацоўніцтва з рускімі рэвалюцыянерамі, з «Колоколам» Герцэна і Агарова, выступае з адпаведнымі афіцыйнымі аб'явамі на старонках «Гміны». Такажэвіч, выказваючы радыкальныя сацыялістычныя лозунгі, рашуча вядзе барацьбу з канструяванай на бягуча гісторыяй, у якой ідылічны вобраз намаганняў шляхты аб ашчасліўленні народа меў абгрунтоўваць нацыянальную згоду пасля студзеньскага паўстання. Супольна з Валерым Врублеўскім і Яраславам Дамброўскім радыкалізуе кансерватыўны раней часопіс Злучанай польскай эміграцыі «Непадлегласць». На пярэдадні пруска - французскай вайны выдае рэвалюцыйны часопіс «Змову». Меў ён літоўскі падзагаловак «Kupos susitarimas» і беларуска - украінскі «Громадзькі зговор».

Пруска-французская вайна 1870 года застала Такажэвіча ў Парыжы. Сімпатыі яго былі на баку Францыі. І таму завярбоўваецца, зракаючыся сваёй салдацкай платы, у парыжскую нацыянальную гвардыю і служыць у 207 бацігнольскім батальёне побач генерала Валігурскага. Перажыў жудасці акружанага Парыжа і трагедыю яго капітуляцыі. Прыходзіць Парыжская Камуна. Сябры Такажэвіча — Яраслаў Дамброўскі, Валерыян Врублеўскі і Аляксандар Вэрніцкі — займаюць вельмі важныя і адказныя пасады. Такажэвіч утрымоўвае даволі блізкія адносіны з прадстаўнікамі парыжскіх камунараў, але сам беспасрэднага ўдзелу ў Камуне не бярэ. Было б гэта супярэчным з яго поглядамі. Але блізкія кантакты з вядомымі дзеячамі Камуны пацягнулі за сабою найгоршыя вынікі. Падазравалі яго, што прымаў удзел у Камуне, і ў сувязі з тым быў арыштаваны, загнаны з тысячамі камунараў у Версаль, замкнуты ў падвалах пад канюшнямі Людвіга XIV. Выратаваўся ад смерці толькі таму, што ў штодзённым без суда пакаранні кожнага дзесятага лёс яго не пакінуў. Потым у вагонах прызначаных для жывёлы перавезлі яго ў Шэрбург і зняволілі ў лагеры. Дзякуючы дапамозе сяброў удалося яму выйсці з турмы. «На парыжскай вуліцы знайшоўся я брудны, аборваны, смярдзячы, вашывы»... — успамінаў пазней Такажэвіч. Пасля выхаду з турмы праз некаторы час чысціў лямпы ў лагеры Шалён. Адначасова навязвае кантакты з радыкальнай польскай эміграцыяй, якая сканцэнтравалася галоўным чынам у Швейцарыі. Знаёміцца там таксама з рускімі эмігрантамі з Бакуніным і Нячаевым. Гады 1873—78 праходзяць на незвычайна ажыўленую публіцыстычную дзейнасць. Працы свае пераважна друкуе ў часопісах «Век» і «Клосы». У 1878 годзе прыступае да выдання на эміграцыі двухтыднёвіка «Лісты Польске». У 1882 годзе Такажэвіч вяртаецца ў Польшчу.

Трэба падкрэсліць, што Такажэвіч паступова адыходзіць ад сваіх радыкальна - дэмакратычных поглядаў, якіх прытрымліваўся ў маладосці. Такажэвіч прайшоў цікавую эвалюцыю ад перакананняў блізкіх філасофскаму матэрыялізму праз гегелістоўскую рэакцыю ў духу «народнай філасофіі», да акцэптацыі генеральных асноў пазітывізму. У той перыяд, калі ў Польшчы перамагаў пазітывізм, Такажэвіч прапаведваў лозунгі з грамадскім радыкалізмам, а калі выступілі прыкметы крызісу пазітывізма — прымірыўся з пазітывісцкай дактрынай.

Пасля вяртання на радзіму Такажэвіч супрацоўнічаў з наступнымі польскімі часопісамі: «Kraj», «Kłosy», «Chwila», «Nasza Przyszłość», «Ateneum», «Kurier Codzienny», «Gazeta Warszawska», «Niwa», «Gazeta Polska», «Prawda», «Przegląd Tygodniowy». Асабліва трэба падкрэсліць, што публіцыстычную дзейнасць Такажэвіча характарызавала зразуменне неабходнасці польска - рускага супрацоўніцтва. У адным са сваіх пісьмаў так аб гэтым пісаў: «Я быў, ёсць і буду рашуча за саюзам з Расіяй прагрэсіўнай, ліберальнай, сумленнай. Я веру ў яе.»

З большых прац Такажэвіча, напісаных пасля выйсця з французскай турмы і пасля вяртання на радзіму, заслугоўваюць на ўвагу брашуры падпісаныя псеўданімам Базыля Небяста «Prawo siły», «Wstecznictwo», аповесці «Pan ślepy Gaweł» (1880—1881), «Pan głuchy Gaweł» (1891), «Wybór prac literackich 1872—97» (1898), успаміны з 1870/71 гадоў «W dniach wojny i głodu» (1900), а таксама 26 навуковых доследаў з палітычнай гісторыі, мастацтва і літаратурнай крытыкі ў папулярным падыходзе, апублікаваных у выдадзенай «Польскай газетай» трохтомнай калектыўнай працы п.з. «Гісторыя XIX стагоддзя» (1901—1902). Вялікае значэнне ў літаратуры мае пераклад Такажэвіча на польскую мову «Katedry Najświętszej Panny Paryskiej» Віктора Гюго. Пераклад гэтага твора быў вы-

(Працяг на стар. 5)

Спорт

ПАДНЯЦЬ ТАРМАЗЫ

У беластоцкім спорце мала падзей — шмат дыскусіі. Перад усім адбываюцца справаздаўча - выбарчыя сходы, на якіх падводзіцца баланс працы клубаў за мінулы год. Баланс у асноўным невясёлы. Беластоцкі спорт дрыпае на адным месцы. Ці будзе зрух у гэтым годзе? У цуды не веру. Адзіночны поспех у нейкай дысцыпліне вясны не зробіць. А на шырэйшыя поспехі лічыць не маем падстаў. Перасунуцца на вышэйшую ступеньку могуць толькі баксёры беластоцкай «Гвардыі». Больш ніхто. Рэшце трэба шмат пацець, каб не страціць і так далёкіх, у маштабе краіны, пазіцый.

Праца ад асноў. Аб гэтым, на жаль, даўно і многа гаворым — мала робім. Паўсродкі не зменяць становішча. Такім паўсродкам лічу намер засіліць футбольнага чэмпіёна лепшымі ігракамі іншых каманд. Нават найлепшы ўкол дзейнічае коратка. І не над уколамі трэба думаць, а над грунтоўнай аперацыяй.

Не буду прыпамінаць славутай пагаворкі аб галаве. У гэтым выпадку адносілася б яна да Беластока. Ён жа цэнтр ваяводства, ён павінен служыць прыкладам меншым гарадам. А тут пануе правінцыянальная замкнутасць. Кожны сабе рэпку скрабе.

Возьмем для прыкладу найбольш папулярны від спорту — футбол. Ад гадоў спаборнічаюць паміж сабою адны і тыя ж самыя каманды: «Гвардыя«, «Влукняж», «Агніска» і «Ягелёнія». А вынікі якія? Што было дзесяць год назад, тое маем і сёння. Ніякага прыкметнага зруху, горш — назіраецца выразны спад.

Вядома, кожны мае амбіцыі. Клуб павінен іх мець таксама. Але амбіцыі свае павінен мець, як бы там не было, стотрыццацьтысячны горад, якім з'яўляецца Беласток. Ёсць жа тут усе ўмовы для добрага развіцця спорту. Хоць бы — пустуючыя пераважна, два прыгожыя беластоцкія стадыёны. Ёсць людская і матэрыяльная база. Малая? Дык навошта яе раздрабляць? Якая карысць для горада, што мае 4 футбольныя каманды і ніводнай добрай. Ці не лепей было б стварыць адну, але добрую каманду? Выйграла б і прапаганда спорту, і фінансавы бок, і імя горада. Талентаў мала? Дык яны на камені не родзяцца. А тыя нешматлікія таксама пры першай лепшай аказіі не могуць доўга сагрэць месца ў родным клубе.

Справа, па-мойму, у арганізатарах. Не толькі, што іх замала. Замала, перад усім, ініцыятыўнасці, дружнай працы і дальнабачнасці. Гэтыя тры факты з'яўляюцца асноўным тормазам на іржавых колах беластоцкага спорту.

Падняць тармазы, саскабліць іржу, наалівіць колы — неадкладнае заданне, калі мы хочам, каб і беластоцкі спорт развіваўся нармальна.

Аут

ТРЫВОГА СІВАБАРОДАГА

Ноч стары правёў дрэнна. На душы ў яго было неспакойна — заданне ён выканаў недакладна. Радыяграма патрабавала, каб той быў перададзены ў рукі дзяржаўнай бяспекі, а не міліцыі. Праўда, стары зрабіў пэўныя захады, але калі ў міліцыі не разбяруцца і выпусцяць арыштаванага на свабоду?..

Ён разумеў: гаспадары заўсёды стараюцца правераць паведамленні сваіх агентаў. Што, калі западозраць Сівабародага ў спробе надуць сваіх гаспадароў. Наступіць адпомста. А ён ведае цяпер, што гэта значыць! Не, не, трэба дзейнічаць неадкладна. Ён павінен упэўніцца, што ўсё пайшло як трэба.

Праз гадзіну Сівабароды быў у горадзе. Неўзабаве ён аказаўся на вуліцы, дзе было аддзяленне міліцыі, у якое ўчора павялі затрыманага, і прайшоў міма. Непадалёк была чайхана. Стары зайшоў туды і папрасіў чаю. Адпіўшы некалькі глыткоў, ён выняў з кішэні газету і ўглыбіўся ў чытанне. Ён усхвалявана цокаў, качаў галавой, яўна зацікаўлены нейкай зацемкай. Чайханшчык прасачыў за пальцам, якім стары вадзіў па газеце, усміхнуўся.

— Ну, што скажаце? — усклікнуў ён. — Абакраў кватэру, гаспадыню амаль не задушыў. Добра, злавілі паганца. Вайна, а ён, сын сабакі, чым займаецца!

— Та-ак, — працягнуў стары, — злавілі. Цяпер шмат злодзеяў. Вось ішоў па вуліцы, сустрэў знаёмага. Расказвае: учора ў трамваі бумажнік у пасажыра выцягнулі.

— Была такая справа, — сказаў чайханшчык. — Сам бачыў.

— Сам бачыў? — недаверліва спытаў Сівабароды.

Чайханшчык прыпадняў на акне занавеску, кіўнуў на будынак міліцыі.

— Туды ўчора прывялі. Учора там сядзеў.

— Сядзеў? А цяпер?

— Уцёк. Ноччу гэта было. Стралялі.

— Трапілі?

— Якія тут стралкі! Усіх парадачных на фронт адправілі. Тут калекі засталіся. Уцёк і ўсіх у дурнях пакінуў.

Старога ахапіла трывога. Яна была вельмі смутнай, агент не ведаў яшчэ, адкуль ідзе небяспека, але выразна яе адчуваў. Трэба было ісці. Ён заплаціў за чай і выйшаў на вуліцу. Ён ледзь стрымліваў сябе, каб не пусціцца бегам.

21 22

ДОПЫТ

Зазваніў тэлефон. Палкоўнік Азізаў зняў трубку Гаварыў начальнік аддзялення міліцыі Шырокаў. Ён паведаміў аб наведвальніку чайханы. Чайханшчык ведаў, што трэба адказваць тым, хто зацікавіўся б учарашнім здарэннем.

Азізаў спытаў.

— Стары?

Стары.

— Якія зрабілі захады?

— Усё прыведзена ў дзейн...

нік. Шукаем.

Азізаў палажыў трубку.

У кабінет увайшоў Сёмін.

— Закончылі вобыск, таварыш палкоўнік. Знайшлі толькі гэта. — Ён палажыў на стол вялікі канверт.

Азізаў выняў з яго зложаную газету і ўбачыў на палях лічбы.

— Думаеце, шыфравана?

— Магчыма.

Палкоўнік пазваніў. Увайшоў сакратар.

Азізаў кіўком паказаў на газету і сказаў:

— У лабараторыю і на дэшыфроўку.

Калі сакратар выйшаў, Азізаў расказаў памочніку аб эпізодах у чайхане.

Сёмін сказаў:

23

© PDF: Kamunikat.org 2024 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

ВУЛІЦА СТАЧОК

МУЗЕЙ

РЭШТКІ ЦАРСКАГА ПАЛАЦА

СНЕЖНАЯ БЕЛАВЕЖА

(Працяг са стар. 1)

У самай Белавежы ціха, спакойна. Здаецца, людзі, паддаючыся зімовай прыродзе, заснулі. Толькі гаманлівая дзетвара не супімаецца. Ёй студзеньскія марозы — лухта. Толькі паспявай тату падбіваць садраныя на катку падэшвы. На катку ў мароз найбольш слізка.

Пуста і ціха ў Белавежскім музеі. Холад. Нявыгадна ехаць на экскурсію. Хіба што заграпічныя госці наведаюць часамі. Але і то рэдка. Адпачываюць выпханыя белавежскія звяры ў музеі. Зіма. А снег усё надсыпае, акрываючы пуховай пярынкай усё наваколле. Зіма.

В. БАРШЧЭЎСКІ
Фота: Г. РАГАЗІНСКІ

«ТУРЫСТЫЧНАЯ ГАСПОДА»

У ТЭАТРЫ ІМЯ А. ВЯНГЕРКІ

ДЗЯВОЧАЯ КЛЯТВА

Камедыю ў нас любяць. Таму спяшаем паведаміць, што Беластоцкі тэатр паставіў іменна камедыю. І то не абы якую. Камедыю Аляксандра Фрэдры — пісьменніка, які вядомы сваімі камедыйнага характару творамі, «якога перад ім і пасля яго не было» (у Польшчы). Называецца камедыя ў нашым свабодным перакладзе «Дзявочая клятва» (Śluby panieńskie).

Аляксандр Фрэдра напісаў многа. Яго ставілі тэатры, любілі. Яго крытыкавалі, не прызнавалі, не разумелі — нармальны лёс кожнага генія. У наш час пазіцыя Фрэдры моцная. Ён уваходзіць у праграму школьнага навучання літаратуры, як люстра сваёй эпохі, яе жыцця і абычаяў. Ён ставіцца ў тэатрах.

Склад выканаўцаў у «Дзявочай клятве» — сем асоб: пані Дабруйская — зямельная ўласніца (Ядвіга Сулінская), Анеля — яе дачка, стварэнне чулае і добрае (Тэафіля Заглаблнка), Кляра — сваячка і сяброўка Анелі, такі мілы чорцік (Гражына Юхневіч), Радост — стары багацей, які прывёз свайго Гуця на вёску, каб багата ажаніць з Анеляй (Юзэф Чарняўскі), Густаў — сваяк Радоста — распешчаны гарадскі ветрагон (Януш Мірчэўскі), Альбін — сентыментальны, вечна ўздыхаючы слязлівы паклоннік Кляры (Мілош Машынскі), Ян — служачы (Уладзіслаў Шумовіч).

Найбольшая роля ў п'есе выпадае на долю Януша Мірчэўскага. Блыскатлівы, сімпатычны, прыстойны, майстар у сардэчных тайнах, па-нашаму кажучы, — вось Гуцё-Густаў. Наш акцёр нялёгкую і вялікую ролю разыграў на радасць гледачоў. Ды не толькі ён. Вось Гражына Юхневіч са сваёй зацятай, неабгрунтаванай нянавісцю да мужчын, (Тэафіля Заглаянка), разбройваючая ў сваёй дабраце, ці Юзэф Чарняўскі, якога пазнаюць здалёк і якому кланяюцца звычайныя бывальцы тэатра ў Беластоку. Постаць як на сцэне так і на вуліцы надзвычай сімпатычная.

Камедыя Фрэдры пісана вершам, а значыць і цяжэй яе іграць. Нармальна ж вершам не гаворым. Але і з гэтым беластоцкія акцёры справіліся дасканала.

П'есу рэжысіравала Стэфанія Даманская — сама з Варшавы, але часова праводзіўшая сваю работу ў Беластоку. Вынік яе супрацоўніцтва з нашым тэатрам дае надзвычай добрыя плёны — для тэатра, для Беластока, для ўсіх нас. Само прозвішча Стэфаніі Даманскай на афішы як рэжысёра новай п'есы дазваляе надзейна і спакойна сядзець у крэсле і глядзець на сцэну. Спакойна, без нерваў.

Але чаму «Дзявочая клятва»? Напэўна, цікава. А но, бо Анеля і Кляра, па ініцыятыве зразумела Кляры, даюць клятву, што не выйдуць ніколі замуж, што будуць ненавідзець мужчын. І што з гэтага выйшла? Праўда, ведаеце... Ха-ха...

*

Мне ўспомніліся шматлікія драмгурткі з вёсак. Гурткі, якія ставяць п'есы (толькі камедыі) іграюць у акцёраў, ніколі не бачыўшы сапраўдных акцёраў, сапраўднага тэатра. Успомнілася мне гэта ў сувязі з новай, з мастацкага боку дасканалай прэм'ерай нашага тэатра. Вельмі было б добра, каб стварыць ім магчымасць пазнаёміцца з праўдзівым тэатрам. Аказія дасканалая.

ВЕРА ЛЕЎЧУК

— Прыходзіў правяраць.

— То-та і яно. А мы такой магчымасці не прадбачылі. Рыхталіся сустрэць у доме Шчуко, а ён з'явіўся каля аддзялення.

...Вечарам лабараторыя прыслала заключэнне. На газеце былі выяўлены сляды пальцаў, але гэта не былі пальцы Шчуко. Дэшыфравальшчыкі паведамілі, што лічбы на газеце былі на самай справе шыфрам. Яго разгадалі без асаблівай цяжкасці. Тэкст гаварыў. «Прыбыў. Чакаю пасыльнога з грузам».

— Хлусня! — сказаў Азізаў. — Ён думаў, што злопаем і гэта.

— Ён?

— Сівабароды.

— Думаеце, газета яго?

— Шчуко разоў тры майстэрскі акаўпачыў нас. І вось цяпер мяне хочуць пераканаць, што гэты вопытны агент сунуў сабе ў чамадан газету з шыфраваным тэкстам!

Праз дзень палкоўнік Азізаў і маёр Сёмін накіраваліся ў бальніцу, дзе ляжаў арыштаваны Шчуко. Увайшоўшы ў палату, Азізаў зірнуўся. Чыстая, з коўрыкам ля ложка і тумбачкай, яна бы нічым неадрознівалася ад памяшканняў для хворых у звычайных лячэбных установах, калі б не вартаўнік ля дзвярэй і другі — за акном.

Палкоўнік падсунуў да ложка табурэт і сеў.

— Скажыце, арыштаваны Шчуко, — сказаў ён, — ці ёсць у вас нейкі асабісты вораг у Баку?

— Няма. — Арыштаваны закрыў вочы. — Ніякіх ворагаў у мяне няма. І пакіньце мяне ў спакою. Я прызнаўся, падпісаў, што патрабавалася. Судзіце — воля ваша.

— За зладзейства? — У голасе Азізаза гучэла іронія. — Хачу папярэдзіць, вас дапытвае палкоўнік дзяржаўнай бяспекі.

Арыштаваны маўчаў.

— Значыць, незразумела, — сказаў Азізаў. — А калі так, трэба растлумачыць. Вас сустракалі, калі вы выскачылі на парашуце і прызямліліся.

Азізаў узяў у Сёміна пачку фатаграфій, пачаў перабіраць іх.

— Калі ласка. Вось — вы прызямляецеся... А гэта — закапваеце парашут... Яшчэ фота: сядаеце ў поезд... А гэта вы ўжо ў Баку.

Азізаў адну за адной перадаваў Шчуко фатаграфіі. Той моўчкі разглядаў іх.

— Некаторыя фатаграфіі прымусілі нас патрудзіцца — было цемнавата. Але для вас пастараліся — як бачыце, здымкі выйшлі нядрэнныя.

Азізаў сабраў картачкі.

— Ну, расказвайце.

— Я вас не разумею, грамадзянін начальнік.

Азізаў узяў у Сёміна газету з шыфрам і паказаў арыштаванаму.

— Яе знайшлі мы ў вашым чамадане. Звярніце ўвагу на шыфр.

— Не мая, — сказаў Шчуко. — І пісаў не я. Праверце почырк.

— Навошта прыбылі?

Арыштаваны змоўк.

У дзверы пастукалі і папрасілі палкоўніка. Азізаў выйшаў. У калідоры стаяў супрацоўнік.

— Таварыш палкоўнік, толькі што паведамілі: у маленькім сяле, — вось тут, — супрацоўнік разгарнуў карту і паказаў, — знойдзена труп старога. Памёр у хаце. Раптоўная смерць. Здаецца, сэрца. У памяшканні наткнуліся на ход у падвал. Там знайшлі тайнік і ў ім радыёстанцыю вялікага радыуса дзеяння.

— Выклікайце машыну, — сказаў Азізаў. — І пашліце на месца экспертаў, фатографа.

Ён вярнуўся ў палату, задаў арыштаванаму яшчэ некалькі пытанняў. Але не атрымаўшы на іх адказу, спыніў допыт.

Праз дзесяць мінут Азізаў і Сёмін імчаліся ў самаходзе да маленькага сяла на беразе мора.

ЛІПА, НАЧАЛЬНІЧКІ!

Памёршы ляжаў на падлозе, выкінуўшы руку і падагнуўшы нагу — быццам поўз.

Пазнаёміўшыся з абставінамі, Азізаў паклікаў фатографа і сказаў:

— Слухайце ўважліва. Пасадзіце нябожчыка на крэсла, адзеньце вось тую папаху і сфатаграфуйце. Ён павінен быць як жывы. Хай здымак падрэтушуюць, але каб усё было як трэба. Потым палажыце нябожчыка на падлогу, у папярэдняй позе.

У сярэдзіне дня Азізаў і Сёмін зноў накіраваліся ў бальніцу.

(Працяг на стар. 4)

© PDF: Kamunikat.org 2024 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

© PDF: Kamunikat.org 2024 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

— Паслухаем, коніку, што табе баліць, — кажа лекар Ян Ягельскі.
Фота: М. Хмялеўскі

І карове патрэбны вітамін

(Працяг са стар. 1)

Аднойчы заалярмавалі мяне з Новае Волі, што карова канчаецца. Я хутчэй у машыну і паехаў. Заходзім у хлеў, а карова і падысці да сябе не даецца.

Я прыгледзеўся бліжэй. Бачу ў аколіцах крыжа нацятыя нажом раны. Кропелькі засохлай крыві.

— Хто спраўляў карову?!

— А тут ёсць адзін такі ў нас, — сарамліва прызнаецца гаспадар.

Ад «спраўляння» ў каровы аказалася агульнае заражэнне крыві. Цяжка было яе выратаваць.

На жаль, «спраўлянне» — гэта найбольш распаўсюджаны хатні метад лячэння жывёлы. Гэтую аперацыю больш за ўсё праводзіцца зусім недызінфекаванымі прыладамі, а нават бруднымі, або заіржавелымі кухоннымі нажамі.

Ян Ягельскі слушна мяркуе, што само лячэнне выпадкаў захворвання жывёлы, гэта яшчэ не ўсё. І таму Міхалоўскага лекара ветэрынарыі часта можна сустрэць вечарам у той ці іншай вёсцы з дакладам на тэму адпаведнага догляду жывёлы. Даклады яго карыстаюцца вялікім зацікаўленнем сялян.

— Вельмі кепска, — кажа лекар, — што ўсё яшчэ не навязана ў нас належнае супрацоўніцтва з працаўнікамі заатэхнічнай службы. Адзін, як гэта гаворыцца, у полі не воін. А тут у галіне догляду за жывёлай і адпаведнага корму проста цаліна. Дакладаў і растлумачэнняў на гэтыя тэмы трэба чым пабольш у гэтай прыгранічнай аколіцы Беластоцкага павета.

— Мне здаецца, што асабліва сёлета, калі атрымана так дрэнны ўраджай сена і кармоў, дапамога сялянам проста неабходная.

— Слушна. Сёлета рака Нарва знішчыла ўсе наднарвенскія сенажаці. Людзі сабралі сена з рачным мулам, зусім непрыдатнае на корм. Беручы пад увагу гэта, трэба лічыцца з тым, што на прадвесні туга давядзецца сялянам, каб пратрымаць жывёлу.

— Ці ж няма выхаду, каб пазбегнуць гэтай крытычнай сітуацыі?

— Ёсць. На маю думку ГС ужо цяпер павінны заняцца дастаўкай сялянам мінеральных мяшанак у постаці «формазану», мяшанкі «ММ» і вітамінізаваных мяшанак, як «пашовіт» і «бётан». Гэтыя мяшанкі могуць прычыніцца да ўзмацнення арганізму жывёлы ў канцы зімы і тады небяспека ўбытку жывёлы будзе значна меншая.

Гэтыя мяшанкі дасылае сваім дастаўцам малака Міхалоўская малочарня, але гэта кропля ў моры. Масавым забеспячэннем у мяшанкі павінны заняцца сельскагаспадарчыя ўлады разам з ГС. Мяшанкі не дарагія. Кожны гаспадар мае магчымасць забяспечыцца імі. Бо трэба памятаць, што і жывёле, як і аслабленаму чалавеку, патрэбны вітамін. Асабліва ў гэтым годзе.

В. БАРШЧЭЎСКІ

СПРАСТАВАННЯ

Карэспандэнты — людзі смелыя і адначасова чуллівыя на ўсялякае зло, людзі, якія гараць іскраю праўды.

Юрка Скепка з Альхоўкі, яшчэ будучы вучнем пачатковай школы, пачаў пісаць у «Ніву». Зараз для Юркі 16 год. Ён цяпер яшчэ больш піша ў наш часопіс. Яго інфармацыі гавораць аб тых справах, якімі жывуць жыхары Альхоўкі і жыхары суседніх вёсак. І таму ў Альхоўцы, і не толькі ў Альхоўцы, задаволены людзі са свайго карэспандэнта.

2 снежня ў «Ніве» паявілася інфармацыя пад загалоўкам «Звыраднелыя кінамеханікі». Наш карэспандэнт слушна скрытыкаваў працаўнікоў кіно ў Нараўцы.

Калі яны прачыталі, што аб іх дрэнна напісана ў «Ніве», то замест прадумаць і палепшыць абслугоўванне фільмамі паасобных вёсак і па-людску прыняць праўдзівую крытыку, пачалі даказваць, што інфармацыя гэта з'яўляецца пасквілем на іх. А вось некалькі сказаў з іх лісту:

«Інфармацыя пад загалоўкам «Звыраднелыя кінамеханікі» з'яўляецца несправядлівай. Яна пакрыўдзіла нас і падарвала нам аўтарытэт. Я патрабую спраставання, таму што гэта пасквіль. А калі рэдакцыя пераканана, што інфармацыя справядлівая, прашу мне напісаць, ці былі правераныя факты, паданыя Юркам Скепкам» Ліст падпісалі кіраўнік кіно (подпіс неразборлівы) і кінамеханік А. Беглюк.

Па вашай просьбе, паважаны Аляксандр Беглюк, мы даем адказ на вышэй упамянуты ваш ліст.

Рэдакцыя «Нівы», як кожная іншая рэдакцыя, як правіла, верыць сваім карэспандэнтам, лічыць, што ўсё тое, аб чым яны пішуць, з'яўляецца праўдзівым і таму няма патрэбы правяраць кожнай інфармацыі.

Вядома, калі рэдакцыя пераканаецца, што карэспандэнт піша няпраўду, перастае друкаваць яго матэрыялы. Такія факты ў нас здараліся.

А цяпер коратка аб тых фактах, якія выклікалі патрэбу замест спраставання напісаць гэты артыкул.

Працаўнікі кіно з Нараўкі шмат разоў прыязджалі ў Альхоўку пад-

ЛЮДЗІ, ЯКІЯ ТВОРАЦЬ БУДУЧЫНЮ

Калі я сустрэў яго, ён стаяў каля трактара і выціраў умазаныя смарам рукі. Сінія вочы глядзелі кудысьці ў матор, і я здагадаўся, што нешта яму не ладзіцца. Убачыўшы мяне, ён адкінуў шматку і, працягваючы да мяне чорную руку, ціха сказаў:

— Акамулятар слабы, ніяк не бярэ.

— Трэба новы залажыць, — параіў я.

— Новы — новы гэта не штука марнаваць, калі і гэты можа яшчэ працаваць.

Трактарыст Яўгені Пінчук з каленіі Бацюты, Лапскага павета, яшчэ малады чалавек. Маладосць яго не была вясёлая. У сям'і было іх чацвёра, зямлі мала, тры гектары агульнай, так што часта не было чаго ўкінуць у гаршчок.

І вось, калі прышло вызваленне, Яўгені інакш глянуў у будучыню. Ён пачаў хадзіць у школу, якую закончыў з добрым вынікам. Каб не працаваць у багачоў, ён пайшоў на дзяржаўную работу. Аднак адгэтуль яго паклікалі ў армію. Хацелі яго там пакінуць назаўсёды, бо вельмі ж добрым быў салдатам, аднак цягнула яго на тую вёску, дзе прайшло яго дзяцінства, на тую ніву, па якой бегаў. Ён марыў, каб аблягчыць хлебаробам іх цяжкую працу.

І вось яго мары збыліся. Калі Міраслаў Бівойна, які быў трактарыстам у Завадах, пайшоў у армію, Яўгеній просіцца на яго месца. Людзі смяяліся з яго.

— Ды куды ты лезеш без курсаў, — гаварылі. — Бівойна вучыўся і то не мог даць рады, — а ты?

І мо' не быў бы трактарыстам, каб не прэзэс сельгасгуртка, Пётр Попка, які сказаў людзям:

— Нічога, дасць сабе рады, хлапец здольны, што не зможа, паможам.

На курсы не было часу ісці. Восень, па горла работы, капанне бульбы, малаценне, аранне, сяўба, хоць разарвіся. Машыны самі не пойдуць, імі трэба кіраваць.

І Пінчук сядае за руль. Вядома, што пачатак не лёгкі. Але штодзень лягчэй ездзіў. Людзі ківалі галовамі, не спадзяваліся, што так прыгожа арэ, што гэтакі здольны. А арання меў шмат. Абараўшы завадскі сельгасгуртук, ён ездзіў араць у Бацюты, Тапілец, Бацюты-калёнію, Трыпуце, Невадніцу. А гэта для сельгасгуртка даход, гэта ж грошы, а людзям палёгка ў працы.

— Знаеш, — сказаў ён мне на развітанне, — калі я сяду за руль і калі чую шорах скібы за сабой, мне робіцца на сэрцы лёгка. А як весела сустрэць людзей, у якіх на тварах відаць задаваленне, што праца робіцца добра.

К. КАЛІНА

ПА СЛЯДАХ ЗАТРАТ

ПГР у

Не, пакуль што яго там няма, але ўсе прызнакі на небе і асабліва на зямлі паказваюць на тое, што незадоўга будзе.

На тэрыторыі Арлянскай ГРН знаходзіцца каля трохсот гектараў пакінутай, нікому непатрэбнай, зямлі. Найбольш яе ў самай Орлі і ў Крывяцічах. Зямля скамасаваная, парэзана на хутары. Хопіць толькі правесці міжсуседскі замен, каб гэтыя 300 гектараў атрымаць у плошчы найменш раздробленай.

Зараз дзялянкі дзяржаўнага фонду зямлі і гаспадаркі, пакінутыя іх уласнікамі ці прыведзеныя ў эканамічную руіну, прыносяць мільёнавыя затраты дзяржаве. Паказвае гэта ўжо просты пералік: з плошчы ў 300 га можна атрымаць найменш 300 тон збожжа, а за тону жыта дзяржава плоціць пры вольнарынковай скупцы па 2300 злотых. Гэтыя аднак 300 тон збожжа ніхто нікому ніколі не прадасць па той простай прычыне, што яго няма. На тэрыторыі адной толькі Арлянскай ГРН затрачваюцца патэнцыяльныя магчымасці атрымання такога дабра. Да гэтага трэба далічыць

(Працяг са стар. 3)

Азізаў працягваў допыт:

— Чым вы вытлумачыце, што пацярпеўшы, у якога, як вы кажаце, укралі бумажнік не з'явіўся ў аддзяленне міліцыі?

— Не ведаю.

Азізаў выняў фатаграфію Сівабародага, працягнуў арыштаванаму.

— Ён?

— Так.

— Цешуся, што пазналі яго. А цяпер ці не хочаце, каб я вытлумачыў, чаму ён уцёк?

Шчуко маўчаў.

— Увядзіце грамадзянку Сухаву, — сказаў Азізаў Сёміну.

У пакой увайшла гаспадыня Шчуко.

— Вы ведаеце гэту жанчыну? — спытаў Азізаў.

— Так.

— Скажыце, грамадзянка Сухава, у той дзень, калі вы апошні раз бачылі свайго кватэранта, да яго прыходзіў хто?

— Стары нейкі.

— І што ён хацеў?

— Папрасіўся ў пакой кватэранта, сказаў, што павінен напісаць запіску свайму сябру. Ну, я і ўпусціла.

— Вы ўвесь час былі з гэтым старым у пакоі вашага кватэранта?

— Бегала на мінутку на кухню. Каша ў мяне ледзь не згарэла.

27

— Выходзіць, стары нейкі час быў сам у пакоі.

— Так.

— Вы чуеце, арыштаваны Шчуко?

Азізаў разлажыў перад Сухавай плік фатаграфій і спытаў:

— Ці няма сярод гэтых картачак здымка таго старога?

— Вось ён.

— Вазьміце гэту картачку ў рукі і пакажыце вашаму кватэранту.

Жанчына падняла фатаграфію Сівабародага.

— Дзякую, — сказаў Азізаў. — Вы свабодны, грамадзянка Сухава.

Сухава выйшла.

— Цяпер, Шчуко, вы, я спадзяюся, зразумелі, чаму гэты чалавек не з'явіўся ў аддзяленні міліцыі? Усё яшчэ не разумееце? Тады вытлумачу. Ён спяшаў у ваш пакой, каб паспець падкінуць у ваш чамадан вось гэту газету з шыфрам.

— Навошта? — раптам ускрыкнуў Шчуко.

— Таму, што ён такі самы агент іншаземнай разведкі. І — выдаў вас.

Арыштаваны крыва ўсміхнуўся.

— Груба дзейнічаеце, грамадзянін следчы. Старую купілі. Гэтага сівага — таксама. І газету падкінулі. Ліпа, начальнічкі. Ліпуеце, палкоўнік. А мяне на ліпу не возьмеце.

— Ліпа, кажаце? — Азізаў устаў. — Збірайцеся, паедзем.

28

ПРЫПЕРТЫ ДА СЦЯНЫ

У хатцы старога ўсё было без змен. Толькі труп, які ляжаў на падлозе, быў накрыты прасцінай. Арыштаванага пасадзілі, падставілі пад хворую нагу табурэт. Затым знялі прасціну з трупа.

Шчуко ўскрыкнуў.

— Прынясіце ўсё, што знайшлі ў тайніку, — сказаў да супрацоўніка Азізаў.

Супрацоўнік унёс у пакой клунак, паставіў на стол, распакаваў.

— Глядзіце, Шчуко, — сказаў Азізаў, — гэта перадатчык. А гэта — батэрыі да яго.

Азізаў павярнуў рычажок. У навушніках пачуўся лёгкі трэск.

— Усё ў парадку, працуе. — Азізаў паднёс навушнікі Шчуко, даў паслухаць і выключыў перадатчык. — Пазаўчора гаспадар гэтай рацыі перадаў вас у рукі савецкай контрразведкі, затым падкінуў у ваш пакой газету з шыфрам. Ён вярнуўся сюды ўпэўнены, што вам цяпер крышка. Вярнуўся і ўключыў перадатчык. У эфір пайшло паведамленне аб тым, што вы больш не існуеце. Загад выкананы. Чый, загад, Шчуко? Відавочна, вашых гаспадароў. Хто ж яшчэ мог навесці на вас гэтага старога!

Шчуко маўчаў. Яму не перашкаджалі. Так прайшло некалькі мінут. Нарэшце, ён сказаў:

— Забярыце мяне адсюль.

29

© PDF: Kamunikat.org 2024 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

© PDF: Kamunikat.org 2024
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

НЕ БУДЗЕ

піўшыя. Часта псаваўся ім кінаапарат і людзі, замест дзвюх гадзін, сядзелі на фільме па тры і чатыры гадзіны. Адзін раз было нават і так, што сеанс працягваўся ад 18 гадзіны да 1 ночы, бо цэлы час псаваўся кінаапарат. Такія факты нервавалі людзей.

6 лістапада мінулага года ў Альхоўскай школе зноў быў кінафільм. Як сцвярджаюць сяляне гэтай вёскі, паводле паводзін не было відаць толькі на кінамеханіку Аляксандру Беглюку што ён нецвярозы. Яго двух супрацоўнікаў былі моцна падвыпіўшыя і нетактоўна закоўваліся ў час продажу білетаў.

Калі пачаў псавацца зноў кінаапарат, адзін з гледачоў, а менавіта Уладзімір Вярбіцкі, запытаўся ў кінамеханіка, ці сёння зноў прыдзецца сядзець на фільме да першай гадзіны ночы. Гэта ўзбурыла кінамеханіка Аляксандра Беглюка, ён «накінуўся» на Уладзіміра Вярбіцкага і пачаў нават страшыць яго.

— Мы такіх крытыкантаў можам навучыць розуму, — галасіў кінамеханік. — Такія людзі ўскладняюць нам працу і г.д.

І сапраўды кінамеханік Аляксандр Беглюк стаў мсціць Уладзіміру Вярбіцкаму за яго крытычныя заўвагі.

Наш карэспандэнт Юрка Скепка не пабаяўся скрытыкаваць шантажыстаў крытыкі. Ён гэтыя факты выцягнуў на дзённае святло. Інфармацыя гэта была прынята праз жыхароў Альхоўкі вельмі добра. Інфармацыя Юркі Скепкі відавочна закранула сябелюбства працаўнікоў нараўскага кіно.

— Ніхто нас ніколі не крытыкаваў, а тут глядзі, такі хлапчук нарабіў нам столькі непрыемнасцей. Што з гэтым зрабіць?

І адказ знайшоўся. Апрача таго, што не паедзем у Альхоўку з кінафільмам, напішам у рэдакцыю, што гэтыя факты непраўдзівыя, што гэта пасквіль і патрабуем спраставання. Напэўна ніхто не паедзе правяраць іх, напэўна хутчэй паверараць нам, працаўнікам кіно, чым нялетняму Юрку Скепку. Здаецца з такімі думкамі быў накіраваны ў рэдакцыю «Нівы» ліст - пасквіль на нашага карэспандэнта Юрку Скепку.

М. ХМЯЛЕЎСКІ

Орлі

яшчэ затраты, якія ўзнікаюць па прычыне няўплачвання налогу. У Орлі, напрыклад, склалі яны амаль 100 тысяч злотых.

Тады толькі можна як найбольш шчыра пахваліць працаўнікоў Прэзідыума Арлянскай ГРН за гаспадарлівую клапатлівасць. Гэта ад іх выйшла ініцыятыва ўтварэння дзяржаўнага сельскага гаспадарства на зямлі забытай Богам і людзьмі.

Такое вырашэнне праблемы загаспадарвання дзялянак дзяржаўнага фонду зямлі і так званых эканамічных «трупаў» выдаецца быць увогуле найбольш шчаслівым і карысным.

У Орлі існуюць шматспрыяльныя ўмовы для ўтварэння ПГР. Там раней была спулдзельня прадукцыйная. Як памятка яе няслаўнага жыцця засталася грамадная абора, а навокал аборы чатыры гектары асушанага (здрэнаванага) пляца. Гэта быў бы вельмі добры зародыш будучага пэгээраўскага цэнтра.

Цяпер усё залежыць ад павета і ваяводства. Можна спадзявацца, што ўлады не захочуць кідаць калоды пад ногі так цэннай ініцыятыве.

В. РУДЧЫК

НАШЫЯ ШКОЛЫ

Поспехі ў навучанні ў многім залежаць ад школьнага памяшкання. Вось таму народная ўлада многа ўвагі ўдзяляе пабудове новых школ.

На здымку: Пачатковая школа ў Семяноўцы (Гайнаўскі павет). Дзякуючы дружнаму настаўніцкаму калектыву гэтая школа з кожным годам павышае ўзровень навучання.

Фота: мх

З ПІСЕМ ЗЕМЛЯКОЎ

НЯВЕСТАЧКА ОЛЯ

Засумавала па вас, даражэнькая нявестачка Оля, сыночак Грыша і ўнучачак залаценькі Генічак, хоць раз напісаў бы мне ручанькай маленькаю пісямцо.

Олечка! Як ты маешся, як здароўечка, як жывеш? Чамусьці нічога не пішаш? Мусіць, моцна я надакучыла табе? Выбачай, мо' што і кепскае зрабіла, не злуй. Цябе лічу за роднае дзіця, у мяне дочак няма — усё здаецца, што ты мая дачка і я люблю цябе лепш чымся Грышаньку.

Дзякую за фарбу, нават ужо пафарбавала ёю пражу. Вельмі пекны колер зялёны, свэтар удасца на зайздрасць усім. Вайлакі хутка пашыю, а то ногі старыя мерзнуць, адтанцавалі маладосць даўнюю. Просьбу маю, — прыпомні Грышку, каб зыскаў акуляры ў магазіне пры вуліцы Сянкевіча, квіток на іх узяў, абяцаў прысланць і забыўся хіба. А на гэтыя акуляры, што ёсць, татка надта слаба бачыць, чакае новых і не можа прычакацца.

Олечка! Цётку Зольку дурную, што да вас лазіць, гані вон з хаты. Яна плёткарка, у вочы глядзіць і махлюе. Маці сваю і тое прыняла па-людску, не пагасцявала. Наракала, бессаромніца, што на кошты вялікія старая навяла яе, бо за білеты трэба было семдзесят злотых заплаціць і дзень цэлы карміць. Во, як аддзякавала тніда паршывая, матцы шчырай.

Оля! Яшчэ апішу табе адну справу. Можа хочаце мяса купіць? Добрае, сытае. Паршук быў адкормлены, гладкі ў суседкі нашай Алюты. Зацэніць яна па якіх трыццаць злотых, пяцьдзесят кіляў адступіць адразу. Паведамі зараз жа, як толькі пісьмо атрымаеш, у знаёмых даведайся, ці не схочуць прыдбаць свежаніны файнай, бо ў нас ніхто не купляе, кожны сабе свінні коле. А трэба ж за штосьці гаспадарскія выдаткі ўладкаваць і сыну даросламу касцюм з крэпы справіць намерана і таму танней прадае, трошы вельмі ж патрэбны ёй.

Будзільнік, які маем, зусім нікудышні, ізноў пансаваўся, ладзіць мус, хоць трэсні, бо невядома, каторая гадзіна ў ранкі зімовыя позція. Меўшы часіну вольную папытай, Олечка, у крамах дзе - лень пра ланцуг да ровара. Вясна, дай Бог, настане, у поле або на сенакос з'ездзіць спатрэбіцца бацьку нядужаму. Тавар гэткі часамі ў ларок спулдзельчы прывозяць, ды за маладымі не даступішся.

Дзякую таксама, дачушка, што просьбы маёй не пакінула і лісця бабковага, перцу, цынамону, дражджэй наслала. Чакаю пісьма, напішы, яшчэ раз прашу, пра здароўе твае, як жывеш і ці Грыша добры — ці не сварыцца іншы дзень? Усё напішы.

Да пабачэння. Бывайце здаровенькія. Піша да вас маці з бацькам, цалуем моцна!

Адоль КАСТРЫЦА

Увага чытачы!

Прыпамінаем, што 1 лютага г.г. канчаецца тэрмін надсылання прац на конкурс «Было гэта так...», які аб'явіла ГП БГКТ і наша рэдакцыя. Як вядома, для ўдзельнікаў конкурсу прызначана шэраг каштоўных узнагарод, між іншым гадзіннік «Пабеда» і два фотаапараты. Хто яшчэ не прыслаў сваіх прац, просім паспяшацца. Пісаць можна аб усім, што найбольш захавалася ў памяці. Чакаем.

Юзэф Такажэвіч

(Працяг са стар. 2)

дадзены ў Варшаве ў 1876 годзе. Паводле меркаванню знаўцаў літаратуры Такажэвіча трэба аднесці да найлепшых перакладчыкаў Віктора Гюго.

Юзэф Такажэвіч памёр у Гродзіску ў 1919 годзе.

Юзэф Такажэвіч на працягу сваёй публіцыстычнай дзейнасці напісаў звыш тысячы артыкулаў, рэцэнзій і навуковых доследаў. Падпісваў іх рознымі псеўданімамі. Да гэтага часу ўстаноўлена каля 80 псеўданімаў. Большасць з іх падкрэслівае яго ўсходняе паходжанне. Зрэшты, гэтага ён ніколі не таіў. Так, напрыклад, у пісьме «Да злучанай эміграцыі», апублікаваным 10 лістапада 1867 года ў «Гміне»» Такажэвіч пісаў: «Jesteśmy młodzi, i przez to samo pozbawieni tej cnoty stanu, który się taktem politycznym zowie; pochodzimy z ludu, co przez dziewięć wieków żadnego w sprawach publicznych nie brał udziału; należymy do kościoła wschodniego, którego wyznawcy na emigracji są tak nieliczni, że biorą ich zwykle za jedno z Moskalami"...

Рыхтуючы выданне сацыялістычнай «Гміны» Такажэвіч у пісьме ад 9 ліпеня 1865 года пісаў да Герцэна: «В «Колоколе», если вы столь добры, милостивый государь, можно поместить краткое известие о нашем предприятии, но без подписи, без имени и вот почему: я, ниже подписавшийся эмигрант и холостой, но из Литвы, мещанин, православный, с родней и некиим имуществом, — зачем же без причины лезть в глаза Борейше? Борейша — начальник Бельского уезда, обрусевший поляк, человек, к которому Муравьёв (Вешатель — В.Б.) писал: «Ну, батенька, ты уж шалишь немножко».

Найчасцей ужываў Такажэвіч псеўданім **Годзі.** Слова **годзь** увялі ў польскую літаратуру Э. Ажэшка («Niziny», «Dziurdziowie»), і З. Мілкоўскі (Za gwiazdą przewodnią», «Ofiary»). Гэты псеўданім з'яўляецца беларускім словам і абазначае польскае: **хопіць (dosyć).** Менавіта такім незвычайным беларускім прыслоўным псеўданімам хацеў мабыць аўтар падкрэсліць сваё паходжанне. У сувязі з улюбёным псеўданімам знаходзіцца таксама чатырохрадкоўе, якое было ўжыта як мота да артыкула пад загалоўкам «Русь», які быў апублікаваны ў «Гміне» ад 30 чэрвеня 1867 года.

«Годзі вам, годзі, у яснай карэці,
Годзі паночкі заезджаць у двор;
Годзі вам, годзі, мужыцкія дзеці
З хаткі астаткі аддаваць на пабор!»

Бачым, што некалькі разоў выступае слова «годзі». Змест мота быў згодны з поглядамі Такажэвіча на сялянскія справы.

Такажэвіч — хаця па паходжанню быў мешчанінам — любіў лічыць сябе селянінам. І таму часта называў сябе «селянінам літоўскім», «падляшскім», «беларускім», ад гэтага напэўна быў утвораны яго псеўданім у лацінскім гучанні: **Рустікус.**

(Працяг на стар. 7)

ТАЙНА ЛІСА

Вечарам у Азізава з'явіўся маёр Сёмін. Ён далажыў: з бальніцы паведамілі, што арыштаваны просіць прыйсці палкоўніка Азізава.

...Раніцай Азізаў і Сёмін былі ў бальніцы.

— Я раскажу ўсё, што ведаю, — сказаў Шчуко.

— Перад усім, ваша сапраўднае прозвішча?

Ота Ліс.

— Немец?

— Так.

— Дзе праходзілі падрыхтоўку?

— Остбург.

— Слухаем.

— Я раскрыю вам адну тайну. У апошні дзень перад вылетам я сустрэў у піўной знаёмага, якога даўно не бачыў. Гэта быў Карл Брэер, штандартэнфюрэр СС і супрацоўнік СД. Мы адзначылі сустрэчу як трэба. Калі мы былі ўжо добра падхмелены, Брэер пачаў хваліцца сваімі справамі. Ён ткнуў сябе пальцам у грудзі, на якой вісеў новенькі «Жалезны крыж», і заявіў, што атрымаў яго асабіста з рук райсхфюрэра СС Генрыха Гімлера.

— За што? — спытаў я.

«Бачыш, прычын шмат. Але галоўная — гэта аперацыя з архівамі».

Я пацізнуў плячыма, не разумеючы, аб чым ідзе гутарка. Ён растлумачыў: на акупаванай тэрыторыі Расіі і іншых краін за час нашага панавання на-

30

капілася вялікая колькасць архіваў гестапа, абвера і СД. Вартасць іх аграмадная. Калі пачалася эвакуацыя на захад, выйшаў загад — архівы вывесці на тэрыторыю райха і захаваць у спецыяльных тайніках.

«І гэту аперацыю праводзіў ты?»

«Не ўсю... Я вывез вялікі транспарт архіваў з Расіі».

Я больш не пытаў. Піў і адчуваў сябе цудоўна. Я лічыў, што і ён не думае ні аб чым, апрача віна. Аднак памыліўся. Брэер, канчаткова ап'янеўшы, раптам абняў мяне за плечы.

«Верыш, я ледзь не загінуў. Уяві: ты ў падзямеллі, куды зласкылі гэтыя архівы; ідуць апошнія працы па ўкладванні ў штабелі вялікіх, наглуха запаяных скрынь, прывозяць звычайную партыю груза, які трэба пераладжыць у металёвыя скрыні... І раптам — грымоты, крыкі! Старая Эльба згуляла з намі жарт — воды яе пратаранілі сталёвую сцяну, якая аддзяляла тайнік з захаду, і рвалася да скрынь. Тады - та я і зароў. Успамінаю — і па спіне паўзе мароз. Дык, калі б знішчыла архівы, хто-небудзь з памочнікаў Гімлера, прысутных у тайніку, разрадзіў бы ў мяне свой пісталет. Але мне ўдалося выратаваць не абшыты металам архіў».

Брэер яшчэ доўга расказваў падрабязнасці.

— Дык вось, тайнік у дзесяці кіламетрах на захад Остбурга. Там лес, бераг Эльбы

(Працяг за тыдзень)

31

На рэпетыцыі

Народны танец непарыўна вяжацца з народнымі касцюмамі. Але не заўсёды ў іх танцуюць самадзейнікі. Прыгожыя, каляровыя касцюмы на свята — канцэрт, а будні — рэпетыцыі трэба праводзіць у «цывільнай» вопратцы. Такі момант і злавіў на свой аб'ектыў наш фотакарэспандэнт. На здымку: балетная група Калектыва песні і танца пры ГП БГКТ рыхтуе новы танец.

фота: **Г. Рагазінскі**

© PDF: Kamunikat.org 2024
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

© PDF: Kamunikat.org 2024
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

НЯЛЕТНІЯ ЖЭНЯЦЦА

У Злучаных Штатах Амерыкі няма акрэсленай граніцы ўзросту на жаніцьбу. І таму жэняцца там вельмі маладыя. Выходзяць замуж не толькі 18-гадовыя дзяўчаты, але і 16-гадовыя, і 15-гадовыя, а нават і 14-гадовыя. Статыстыкі выказваюць, што трэцяя частка нялетніх жон хутка западае на цяжарнасць. Кожны год у ЗША прыходзіць на свет паўмільёна дзяцей народжаных непаўнагадовымі маткамі.

Амерыканскія сацыёлагі б'юць трывогу, выказваючы драматычныя вынікі такіх нялетніх сем'яў. Іх падтрымоўваюць лекары, якія даказваюць, што ў нялетніх матак вельмі хутка нішчыцца арганізм. Віну за такую сітуацыю прыпісваецца бацькам. Бацькі ствараюць у хаце атмасферу хуткага старэння сваіх дзяцей. З'яўляецца агульным звычаем у Амерыцы, што ўжо 13-гадовых (а вельмі часта 11-гадовых дзяўчынак) «уводзіцца ў свет», а гэта значыць робяць ім модныя прычоскі, купляюць туфлі на [illegible]льках, «пышныя» сукенкі і многа нейлонавых рэчаў. Маткі наладжваюць у сваіх хатах розныя прыёмы з удзелам моладзі. Вельмі папулярным з'яўляецца мець «свайго кавалера».

Першы загінуўшы лётчык

Першым у гісторыі лётчыкам, які загінуў у часе ваенных дзеянняў, быў рускі пілот М. Папоў. Ён дабраахвотна ўступіў у балгарскую армію і быў збіты праз турэцкую артылерыю ў часе разведвальнага палёта над Адрыянаполем.

ГЕЛЬСІНКІ

Галоўная выездная аўтастрада са сталіцы Фінляндыі. Дагэтуль яна зусім не была пераладавана самаходамі, аднак, з думкай аб будучыні, перабудавана яе да асноў. Заходні друк лічыць, што гэта адно з найбольш сучасных і найшчаслівейшых дарожных рашэнняў у Еўропе.

Японскі экспрэс

У 1964 годзе ў Японіі будзе адкрыта найбольш сучасная ў свеце жалезная дарога. Яе даўжыня — 500 кіламетраў, спалучыць Токіо з раёнам Кіота - Асака. Хуткасць электрычных суперэкспрэсаў на лініі — 240 кіламетраў у гадзіну. вл.

Ці ведаеце вы...

...што існуе кіслая рака? Вада ў гэтай рацэ такая кіслая, што ў ёй не можа жыць ні адна рыба і яе нельга ўжываць да піцця. Гэта кіслая рака працякае на тэрыторыі Калумбіі і называецца Рыо-Вінегро.

Вучоныя выявілі, што ў рацэ Рыо - Вінегры ўтрымліваецца раствор кіслот. На кожную тысячу частак вады прыпадае 11 частак сернай і 9 частак салянай кіслаты. Прычына такога вялікага ўтрымання кіслаты, напэўна, у тым, што ў вытоках ракі знаходзіцца дзеючы вулкан

Сельская гаспадарка без таямніц

Калійнае ўгнаенне

Людзі, мала знаёмыя з таямніцамі хіміі, не ведаюць, што азначае літара К. А гэта проста калій (потас), які ў складзе розных угнаенняў трапляе на нашы палі. Колькасць калія ў беластоцкіх глебах даволі малая, асабліва ў тарфяных (ёсць іх у нас каля чвэрці мільёна гектараў), а таксама пясчаных глебах (займаюц амаль 1/3 плошчы).

Можна было б спадзявацца, што калій акажацца на ганаровым месцы. Адкуль?! Застаецца яго яшчэ шмат на складах. Нашы гмінныя спулдзельні да гэтага часу атрымалі 12.448 тон калійнага ўгнаення, а прадалі толькі 4.773 тоны. Напрыклад, у Сакольскім павеце распрадана толькі каля 40% прыдзеленага ўгнаення.

Калій — гэта асноўнае рэчыва (як азот і фосфар). Ён паляпшае ўраджаі, а таксама ахоўвае ад вымярзання і выляганняя. Недахоп калія можна пазнаць па пажоўклых лісцях маладых раслін.

У продажу цяпер ёсць: каініт, калійная соль, сульфат (сярчан) калія, часам і - калімагнезія і бараксовы каініт. Склад чыстага калія ў іх розны, у граніцах ад 10 да 48%. Найменшай канцэнтрацыяй характарызуецца каініт (10—16%), а найбольшай — сульфат калія (48%). Найбольш папулярная ў нас калійная соль, якая мае высокі працэнт (каля 40%) чыстага калія.

Колькі ўжываць гэтага ўгнаення? Гэта залежыць ад папярэдняй культуры, глебы, расліны і іншых угнаенняў. Ведаем, што шмат калія мае гной, а яшчэ больш угнаёўка. Асабліва шмат калійнага ўгнаення патрабуюць прапашныя культуры, лугі і пашы, канюшына, гародніна.

Каініт надаецца на някіслыя і малавязкія глебы. Не трэба ўжываць яго пад бульбу і стручковыя, як гарох, лубін, віка і інш.

Калійная соль добрая амаль на ўсе глебы і пад усе расліны. Выключэннем з'яўляюцца тыя расліны, якія не пераносяць харчавой солі (нейкую колькасць яе мае ў сабе калійная соль). Пад такія расліны, напр. тытунь, лепей даваць сульфат калія.

І ёсць яшчэ адзін прынцып: калійную соль трэба расыпаць на некалькі тыдняў перад севам раслін. Пазнейшае пасыпанне часта не дае пажаданых вынікаў. З даных навукі вядома, што ў глебе выкарыстоўваецца да 60—70% угнаення, гэта значыць значна больш, чым у фосфарных угнаеннях. Адбываецца так таму, што калій не ўтварае ў глебе цяжкараставаральных рэчываў, якія не могуць усвойвацца раслінамі.

К — гэта сімвал, які павінен быць вядомы не толькі ў лабараторыях. Калій — гэта «штодзённы хлеб» для расліны, гэта значыць, недастаткова яго мець толькі час ад часу.

Трэба дакладна пазнаёміцца з картай, выкананай на сельскагаспадарча-хімічнай станцыі. У лабараторыях станцыі ўстаноўлена колькасць гэтага рэчыва ў глебе на кожнай гаспадарцы. З дапамогай гэтай карты лёгка аблічыць неабходную колькасць мінеральных угнаенняў. А калі яшчэ няма карты, дык і так калій не зашкодзіць. Велізарная колькасць беластоцкіх глеб мае яго вельмі мала.

Інж. М. СУХАЖЭБРСКІ

Лячэнне лёдам

Бываюць часам кровацячэнні са стрававода (органы, якія праводзяць ежу да жалудка), перад якімі лекары бяссільны. Такое кровацячэнне здарылася ў адной амерыканскай бальніцы. Не памаглі ніякія спробы спыніць яго. І лекары вырашылі застасаваць гіпатэрмію — ахаладжэнне цела. Хворага абложылі мяшкамі з лёдам, тэмпература цела спала да 30°С. Кровацячэнне спынілася. Праз 24 гадзіны, цела хворага было зноў даведзена да нармальнай тэмпературы. Чалавек выжыў.

КРАІНА ЗОЛАТАМ ПЛЫВУЧАЯ

ЗАЛАТАЯ НЭНДЗА

Старажытная індыйская культура толькі адкрываецца. Адкрываецца пры дапамозе археалагічных раскопкаў. Нядаўна пад руінамі горада, якому пяць тысяч год, вучоныя знайшлі 500 штук залатых брансалет, пярсцёнкаў і т. п. Індыя некалі была багатай краінай. Цяпер аб гэтых багаццях чытаем толькі ў байках. Аказваецца аднак, што і байкі часта гавораць праўду — лапаты археолагаў ужо не раз гэта пацвердзілі.

Аб багацці Індыі нядаўна гаварыў міністр фінансаў Рэспублікі. Ён у парламенце сказаў, што ў Індыі ёсць многа схаванага і беспрадуктыўнага золата. Усё золата, якое знаходзіцца ў прыватных руках, аблічваецца на 106 мільёнаў унцый (унцыя — адзінка вагі). Дзяржава мае толькі 7 мільёнаў унцый. І падумаць толькі, на колькі абсурдальная сітуацыя: вялікі залаты капітал ляжыць, не даючы ніякай карысці, а дзве трэціх насельніцтва Індыі церпіць голад. (Індыя — адна з бяднейшых краін у свеце).

Гаворым аб несвядомасці нашых людзей, якія не могуць часта зразумець карысці разумных крокаў дзяржавы. Якая ж глыбокая несвядомасць пануе ў індыйцаў. Там урад ніяк не можа пераканаць людзей, каб аддалі золата ў дзяржаўны банк. Уласнік меў бы ў такім выпадку і сваё золата цэлым і працэнты ад яго. (Такую ж самую ролю спаўняюць у нас кніжкі СОП ці ПКО). Дзяржаве золата таксама прыносіла б велізарную карысць — было б у курсе.

Індыя хоча развівацца, будуе і будзе будаваць вельмі многа, хоча ліквідаваць непісьменнасць — колькі грошай на гэта патрэба? Міністр фінансаў голасна марыць — калі б рэзервы золата запрэгчы ў службу народа, можна б імі пакрыць 71% усіх дэвізовых патрэб трэцяга 5-гадовага плана.

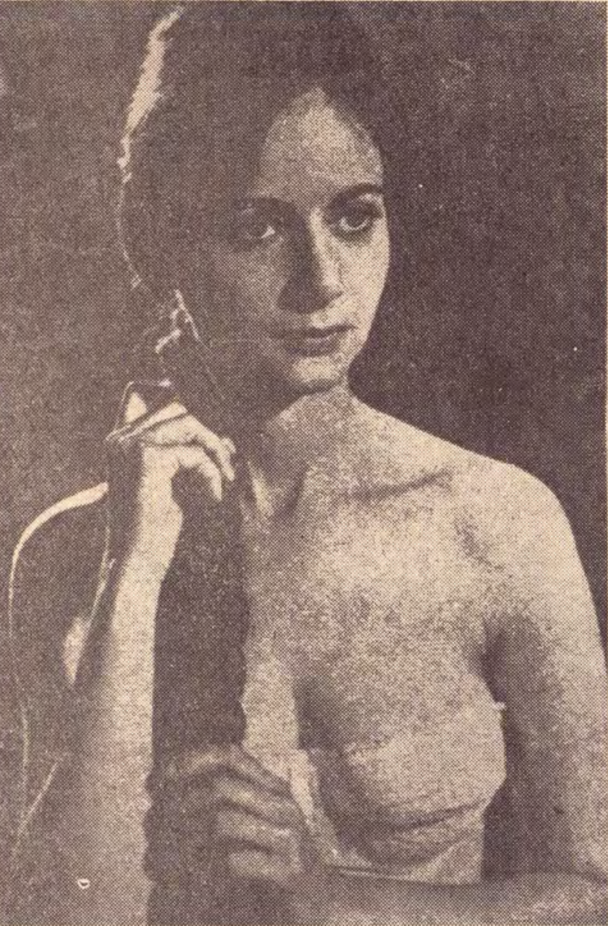
Золата прыбывае. Гандляры ўсімі спосабамі шмуглююць яго з заграніцы праз недаступныя горныя сцежкі. Загранічныя спекулянты атрымліваюць тут за яго непараўнальна больш чым у іншых краінах. Індыя ўсё не насычана золатам, хоць нэндза тут, як нідзе, вялікая. Галодны жабрак за выпрашаныя грошы купляе залаты пярсцёнак ці ланцужок. Індыец будзе ўміраць з голаду, але на яго руцэ чапіць залатая ці сярэбраная брансалетка. Такая любоў да золата назіраецца тут ва ўсіх — ад жабрака, да вяльможы, толькі апошні даслоўна абвешаны золатам. У багацейшых жанчын залатыя цацкі тырчаць замацаваныя нават у... пуп. Не гаворачы аб ілбе, усіх пальцах рук і ног, вушах.

Дзіўны і смешны звычай. Ён зрэшты мае свае корані ў старадаўніх абычаях. Золата было некалі мерай багацця. Колькасць яго (як колькасць жонак у некаторых афрыканскіх плямён) сведчыла аб важнасці, вялікасці. І цяпер яшчэ так на гэта глядзіць маса людзей у Індыі, хоць урад інакш усё ставіць, хоць вядзе разумную палітыку. З забабонам, з цемрай змагацца аднак нялёгка. Нічога, што дзіця енчыць са спухнутым жыватом, голае, у ноздрыне касцістай, пачарнелай яго маці блішчыць малая залатая цацка і ёй у галаву не ўзбрыдзе, што варта яе выняць адтуль і накарміць, адзець за яе дзіця.

Апр. вл.

ФІЛЬМ

«Дзесяць першых» — выдатны ізраільскі фільм. Рэжысёр — Барух Дзінар. Адзінай жанчынай сярод дзевяці мужчын з'яўляецца чароўная Нінэтэ.

ГОНКІ

У нас на конях, а ў Паўднёвай Афрыцы — на штраўсах. І таксама жакеі, балельшчыкі, зразумела — таталізатар.

© PDF: Kamunikat.org 2024
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

© PDF: Kamunikat.org 2024 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

Трыбуна чытачоў

Чаго спадзяюцца людзі

У сувязі з наступіўшым новым годам хочацца напісаць у рэдакцыю роднага часопіса некалькі слоў аб тым, чаго ў гэтым годзе спадзяюцца сяляне нашай аколіцы.

У мінулым годзе ў Новае Ляўкова праведзена электрычнасць. Суседняя вёска, Старое Ляўкова, усяго 50 м. ад Новага, а свеціць нафтай. На жаль, бывае так, не заўсёды нафта ёсць у краме, неаднойчы даводзіцца свяціць свечкай, або лучынай, як гэта рабілі нашыя продкі. Здавалася б, простая справа. Падключыць вёску да гатовай лініі. А справа адцягваецца. Таму ўсе жадаюць, каб у гэтым годзе запаліліся электрычныя лямпачкі і ў Старым Ляўкове.

Іншая справа — мосцік на рэчцы Нараўка. Яго неабходна зрабіць. Цяпер тут ляжыць кладка. Па ёй, у Ляўкоўскую школу, штодзённа ходзіць шмат дзяцей. Кладка перагніла, дрыжыць. У кожны момант дзіця можа апынуцца ў рэчцы. Мосцік можна было б пабудаваць грамадскім чынам. Не хапае арганізатара.

Усіх у аколіцы хвалюе справа цагельні. Калі каму спатрэбіцца падрамантаваць сабе печку, або пабудаваць новую, за цэглай трэба ехаць у Гайнаўку. Там - найбліжэйшая цагельня. А гэта 20 км. Нялёгка тады даставіць цэглу дамоў. Раней на высокім узгорку за Старым Ляўковам быў арганізаваны выбар цэглы. Але арганізатар цагельні не цікавіўся яе лёсам і ў канцы канцоў цагельня працу спыніла. А ў нашай аколіцы вялікія залежы высакаякаснай гліны. Спадзяемся, што ў гэтым годзе пачнецца ў нас выпуск добрай цэглы. Збыт на яе абяспечаны. Усе гэтыя справы трэба як найхутчэй вырашыць.

Янка Цялушэцкі
Новае Ляўкова

Курс для настаўнікаў беларускай мовы

Нядаўна ў Бельску адбыўся курс для настаўнікаў беларускай мовы пачатковых школ. Узяло ў ім удзел 45 настаўнікаў. Яны прайшлі методыку навучання беларускай мовы і літаратуры. Лекцыі чыталі мгр мгр Святлана і Мікалай Лобач. Было пастаноўлена правесці падобны курс у месяцы ліпені г.г.

Сцяпан Карбоўскі
Бельск

Толькі без таўкучкі

Кніжачкі ПКО — з'ява цяпер у нас нармальная. Сума паложаная на кніжку працэнтуе 3% ў год. У канцы кожнага года і на пачатку наступнага гэты працэнт касы аблічаюць і дапісваюць да агульнай сумы. І тут пачынаецца... Што? Звычайная і непатрэбная таўкучка пры касах. Усе аддаюць свае кніжкі, каб ім дапісалі працэнты. Усе адразу. Працаўнікі ПКО аж душацца, і нічога. Кожны ж мае толькі дзве рукі і адну галаву.

Таму ПКО выясняе: **працэнты дапісваюцца праз цэлы год.** Не мае значэння, ці кніжка будзе дадзена ў канцы года ці ў сярэдзіне. І так і так не прападзе ні адзін грош. Таму не варта таўчыся ў студзені за тым, што без чаргі і хутчэй можна зрабіць у жніўні, напрыклад.

Для цікаўнасці падаем яшчэ, што ў 1962 годзе ўласнікам кніжак ПКО было дапісана 7.265.996 злотых, як працэнты ад укладаў. Паводле стану на канец 1962 года агульная сума ад працэнтаў на кніжках ПКО ў ваяводстве раўнялася 14.728.858 зл. Столькі людзі атрымліваюць дармовых грошай за тое, што ашчаджаюць для ўласнай (дзяржаўнай таксама) выгады. вл.

Беластоцкі статыстычны гадавік

Статыстычны Гадавік Беластоцкага ваяводства — 1962 г. выйшаў з друку. Гадавік мае 396 старонак, каштуе 25 злотых.

Складаецца з 2 частак. 1 — апісальная аб гаспадарцы ваяводства. II — табліцы, аб адміністрацыі, насельніцтве, працы, інвестыцыях, прамысловасці, будаўніцтве, сельскай гаспадарцы, лясніцтве, цэнах, асвеце, культуры, спорце, ахове здароўя, судах. 282 табліцы. Заказы прысылаць: Wojewódzki Urząd Statystyczny, Białystok, Mickiewicza 3 Nr konta 113-91-882 II Oddz. Miejski cz. 41 dział 7 rozdz.3. вл.

ПАРАДЫ НАШАГА ПРАЎНІКА

Шкоды ў агародзе

Пашкоджанне чужога агарода, а асабліва дрэў або кустоў у садзе, караецца законным арыштам да 3 месяцаў або штрафам да 4500 зл. Таксама караецца пашкоджанне прыдарожнага дзерава. Для пакрыўджанага засуджваецца адшкадаванне ў велічыні патройнай вартасці шкоды.

Пакража дробнай колькасці фруктаў або гародніны караецца арыштам да двух тыдняў або штрафам да 750 зл.

Справы гэткія падсудны карным рэфератам пры прэзідыуме павятовай рады нарадовай з магчымасцямі адклікацца ў суд або ў прэзідыум ваяводскай рады.

Аграномоўка ў Юшкавым Грудзе

У канцы мінулага года ў Юшкавым Грудзе, Беластоцкага павета, закончана пабудову новай аграномоўкі. Кошт пабудовы (фінансаваў Аддзел сельскай гаспадаркі прэзідыума ГРН) склаў каля 400 тысяч злотых. Будуючы аграномоўку ў Юшкавым Грудзе, сельскагаспадарчыя ўлады кіраваліся зусім зразумелымі і слушнымі прынцыпамі. Менавіта ў гэтай грамадзе вельмі добра развіваецца праца сельскагаспадарчых гурткоў. Зараз існуе тут 6 сельгасгурткоў і ўсе яны на вельмі добрай дарозе да комплекснай механізацыі сельгасвытворчасці. У кожным гуртку ёсць трактар з камплектам сельгасмашын або малацільны агрэгат. Але належнай апекі агранома - спецыяліста тут заўсёды адчуваўся недахоп. Нічога дзіўнага. Гэты ж закутак з пакон вякоў быў, калі разыходзіцца аб сельгасвытворчасць, амаль найбольш адсталым на Беласточчыне. Несумненна, што пастаянная праца агранома больш уздзейнічае на гаспадарчы ўздым гэтай аколіцы.

Новым аграномам назначана тут дагэтуляшняга кіраўніка пачатковай школы ў Рыбаках, грамадзяніна Снарскага. У апошні час ён здабыў спецыялізацыю агранома.

Жадаем поспехаў у працы. (вб)

Няма святла, хто тут вінаваты...

У вёсцы Войнаўцы, Гайнаўскі павет, ужо трэці месяц няма электрычнага святла. Манцёр, які абслугоўвае нас і акалічныя вёскі, ніяк не можа сюды дабрацца, хоць жыве шэсць кіламетраў адсюль у Чахах Арлянскіх. Сказаў «прыеду» і «едзе» ўжо тры месяцы. Цікава за што яму грошы плоцяць?

Анна Андросюк
Войнаўка

Ад каго гэта залежыць?

На прыпынку ПКС у Пасынках збіраюцца пасажыры з чатырох вёсак. Яны ўсе хочуць даехаць да Бельска. Часта іх збярэцца да 20 асоб. Гэтыя падарожныя ў летнюю спёку хаваюцца пад вярбу, якая расце ля прыпынку. Але дзе яны хаваюцца ў завею? За вярбу? Да найбліжэйшай хаты 500 м. Наслухаешся тут розных слоў. Людзей вельмі цікавіць, ад каго гэта залежыць, каб паставіць тут будку, у якую ў час непагадзі можна было б схавацца пасажырам?

Уладзімір Весялоўскі
Пасынкі

З жыцця гурткоў БГКТ

У доўгія зімовыя вечары хлопцы і дзяўчаты многіх вёсак Беласточчыны падрыхтоўваюць мастацкія выступленні. Вось, напрыклад, гурток БГКТ у Юшкавым Грудзе (Беластоцкі павет) 7 студзеня паспяхова выступаў з п'есай «Мараль Наталі Зотавай».

13 студзеня моладзь аб'яднаная ў гуртку БГКТ у Рыбаках (таксама Беластоцкі павет) выступіла на сцэне сваёй вёскі з дзвюма пастаноўкамі, а менавіта: «Мараль Наталі Зотавай» і «Дзесяць гектараў».

У гэты самы дзень члены гуртка БГКТ у Гайнаўцы з вуліцы Гурнай на сцэне ў Доме настаўніка зацікавілі гледачоў сваім багатым рэпертуарам. На яго склалася выступленне салістаў, танцораў і драмгуртка, таксама з п'есай «Дзесяць гектараў».

Юзэф Такажэвіч

(Працяг са стар. 5)

Некаторыя псеўданімы Такажэвіча маюць даволі цікавае гучанне: **Небяст, Стэкінт.** Такажэвіч, паколькі паходзіў з Падляшша, узяў з лексікі ядзвінаў, якую, як гэта адзначылі тагачасныя даследчыкі Падляшша — Шульц, Ярашэвіч і Глёгер — можна знайсці ў валыньскага летапісца.

Часам Такажэвіч падпісваўся псеўданімам **Мікалай Сняжынскі.** Гэта імя і прозвішча сябра Такажэвіча, студэнта медыцыны, які загінуў у час студзеньскага паўстання. Іншы раз карыстаўся псеўданімам **Калісевіч.** Было гэта радавое прозвішча маці Такажэвіча.

Псеўданімы Такажэвіча, а таксама яго шырокая публіцыстычная дзейнасць сведчаць аб тым, як вельмі звязаны ён быў са сваім родным горадам Бельскам-Падляшскім, якое можа ганарыцца сваім выдатным суайчыннікам.

Бібліяграфія

1. Michał Fedorowski: Józef Tokarzewicz — ostatni dowódca oddziału z r. 1863. Czasopismo „Rząd i Wojsko", Warszawa, 1921, Nr 23, s. 14—18.

2. Władysław Pobóg — Malinowski: „Gmina" i jej redaktor. Czasopismo „Niepodległość", Warszawa, 1931, t. IV, s. 20—43, 193—211; Ideologia „Gminy". Czasopismo „Niepodległość", 1931—32, t. V, s. 1—26.

3. Władysław Berbelicki: Pseudonimy Józefa Tokarzewicza — Hodiego. Artykuł opublikowany w „Biuletynie Miesięcznym Biblioteki Jagiellońskiej", 1954, Nr 3/4, s. 7—20.

4. Елена Язьвиньска, Польский корреспондент Герцена. Журнал «Славяне», 1958, №1, стр. 42—44.

5. «Литературное наследство», Москва, 1955, том 62 часть II, Герцен и Огарёв, стр. 575—581, 737, 743, 760.

Сардэчныя тайны

Дарагое Сэрцайка!

Жыву я на вёсцы і працую на гаспадарцы. Хаця і работы многа, але заўсёды чытаю розныя газеты і часопісы. Перад усім многа чытаю зімою. «Ніву» чытаю ад яе першага нумара. І таму чытаючы парады «Сэрцайка» пастанавіў сам напісаць і параіцца. Вельмі хачу даведацца, якое становішча Ты займеш у маёй справе.

Я ўжо не такі малады і задумаў ажаніцца. Мае калегі ўжо даўно пажаніліся. Мінулай нядзелі, будучы на вяселлі ў другой вёсцы, маёй дружкай была вельмі скромная і мілая дзяўчына. Нават аж надта скромная. Яна мне спадабалася. І вось, я не хочучы доўга з ёю хадзіць, хацеў бы ў гэтыя мясніцы ажаніцца. Дзядзька мой з гэтай вёскі нават хваліць яе, што працавітая і добрая дзяўчына. Але вось якая справа. Люба мае няшлюбнае дзіцё. Ну і таму не ведаю, што рабіць, баюся, што не будзе з яе добрай жонкі, будзе напэўна ўглядацца за чужымі мужчынамі. Яна мне гаварыла, што ашукаў яе хлапец-лотр, якога яна вельмі кахала, і які знік як камфора. Але ці ж можна верыць людзям?

Віктар з Беластоцкага павета

Паважаны Віктар!

Няпраўда, нельга так моцна вінаваціць Любу за яе паступак. Відаць яна сапраўды вельмі кахала хлопца, які толькі яе зводзіў. І іменна ён не варты «чалавекам звацца», зламаў жыццё дзяўчыне і пакінуў без бацькі дзіцё. Мне здаецца, што не маеш чаго баяцца на Любе жаніцца, сам жа ты пішаш, што яна скромная дзяўчына і дзядзька твой нічога дрэннага не можа аб ёй сказаць, жывучы ў адной вёсцы. Але калі вырашыш жаніцца, дык памятай найважнейшую рэч: ты мусіш заступіць Любінаму дзіцяці бацьку. І вось падумай, ці зможаш гэта зрабіць.

СЭРЦАЙКА

КІНО

Праграма на 28.I. — 3. II.

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Белавежа
„Śladami Ikara" (radz.), 29—31. I. „Dom bez okien" (polski), 1—3. II.

Кляшчэлі
„Z soboty na niedzielę" (angl.), 29—31. I. „Noc poślubna" (polski), 1—3. II.

Навасады
„Bestia" (węgierski), 2—3. II.

Нараў
„Jewdokia" (radz.), 30. I.—3. II.

Нараўка
„Noc szpiegów" (franc.), 30. I.—3. II.

Чаромуха
„Przeżyłem swoją śmierć" (czeski), 29—31. I. „9 dni jednego roku" (radz.), 1—3. II..

Чыжы
„Tomcio Paluch" (meksykański), 30. I.—3. II.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі
„Tata, mama, córka i zięć" (radz.), 30. I.—3. II.

Бранск
„Nikt nie zna prawdy" (radz.), 29-31. I. „Rodzina Milcarków" (polski), 1—3. II.

Гродзіск
„Telegraficzny pojedynek" (rumuński), 2—3. II.

Орля
„Koniec drogi" (polski), 30. I.—3. II.

Райск
„Pragnienie" (rum.), 30. I.—3. II.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Гарадок
„Futrzany gang" (angl.), 29—31. I. „Rok przestępny" (radz.), 1—3. II.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Мельнік
„Futrzany gang" (angl.), 29—31. I. „Dom bez okien" (polski), 1—3. II.

Мілейчыцы
„9 dni jednego roku" (radz.), 29—31. I. „Rzeczywistość" (polski), 1—3. II.

Нурэц
„Król strzelców" (czeski), 29—31. I. „Artysta do wszystkiego" (radz.), 1—3. II.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі
„Bitwa o Kozi Dwór" (polski), 29—31. I. „Teresa prowadzi śledztwo" (czeski), 1—3. II.

Сухаволя
„Sprawcy nieznani" (włoski), 29—31. I. „Noc poślubna" (polski), 1—3. II.

Шудзялава
„Herszt" (franc.), 30. I.—3. II.

Янаў
„Mały marzyciel" (radz.), 29—31. I. „Jutro premiera" (polski), 1—3. II.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Ліпск
„Profesorek" (franc.), 2—3. II.

Новы Двор
„Aby kwitło życie" (polski), 2—3. II.

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1.
Telefony: red. naczelny 25-89, centrala 37-41 do 49.
Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2.40 zł kwartalnie — 7.20 łz. półrocznie — 14.40 zł, rocznie — 28.80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma.
Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa ul. Wilcza 46 Nr konta PKO 1-6-100024
Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4.70 $, w Europie 5 $ — w USA.
Nakład 5000. Błtk A-I

© PDF: Kamunikat.org 2024 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

© PDF: Kamunikat.org 2024
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

Анатоль ГАЛЧАНАЎ

Слава і дым

«Што слава. Слава —
дым!» —
сказаў
узнёсшыся высока,
Дым.

СНЫ КОЛЬКІ СПЛЮХА

Як лес з Міхалкам краў

Хрышчоны Міхалка шэпча ў твар так, каб ніхто не пачуў: — Заве-ея, заве-ея.. Бачыш?

Міхалка вышэйшы і яго чырвоны нос проста тыцкае ў брыво. Збоку яго авечай вушанкі відаць месяц, а навокал месяца белісты круг: — Праўда, хрышчоны, праўда, будзе завея.

У Міхалкі па-воўчаму бліщчаць вока, бо другога не бачу, нос засланіў. Дыхае, аж дух забівае. Хачу адвярнуць галаву і ніяк не магу, усё роўна бы шыя задрантвела. А Міхалка свідруе бельмам навылет, не адпускае. — А што, не казаў? Мо' няпраўда?.. Дык запрагай каня, запрагай хутчэй! Чуеш!?

Буланка стрыжэ вушыма, убок адварочвае кудлатую грыву. Ні то сароміцца, ні то баіцца чагосьці? Хрышчоны Міхалка бубніць у кабылінае вуха: — Не храпі, буланка, не храпі золатца, а то вунь сусед нядобры пачус.

Буланка крадком топае, разглядаецца па прыгуменнях. Дабротны Міхалка гладзіць закручаны палоз: — Ціханька, бярозавыя вы мае, ціха-ша-а, не рыпець... — і яго вушанка ківаецца да цёмных акон хат.

За вёскаю, на пагорку, сава загукала ў кучме замёрзлага зарасніку. — Маўчы ты, прыгажуня, — падмаргнуў ёй. А яна, дурная, напраўду падумала, што прыгожая вельмі. Натапырылася пахвалою пераняўшыся. Ажно месяц гарласты чуць не разрагатаўся. Тут прыпыніла яго буланка, хвастом таемна махнуўшы, і зубялямі жоўтымі падрочыла месяцаву нястрыманасць. Анямеў паднябесны валакіта. Застыла на ім серабрыстая ўсмешка ад вуха да вуха.

У полі чыстым бор удалечыні чарнаціць. Заяц - труслівец вышмыгнуў з каляіны і кінуўся ўцякаць без аглядкі ў прысады сялянскія. — Памятай, нідзе не быў і нічога не бачыў! — нёсся за ім бясслоўны наказ. Мой, хрышчонага Міхалкі і буланкі, якая нават капытамі заперлася. Ад усіх. А сава нячутна палянцела следам, каб наказ наш дапільнаваць, за хвальбу кавалерскую адудзячыцца. Толькі зоркі залётна хіхікалі, штораз катора ад смеху ўніз падала...

У Чортавым гушчары Міхалка выцягнуў з саломы пілу, рукавіцу тоўстую падаў патрымаць, а сам пальцам мазольным зубы точаныя мацаў. — Рэжа, як масла, — сказаў галасна, аж сосны прыціхлі. Вось, гэту спілуем, — стукнуў ботам дрэва векавое.

Сосны - сястрыцы пахіліліся, загудзелі. Піла непаслушная з рук усё выслізгаецца, енчыць: — Што-о ро-обіце... што-о ро-обіце... Прыімчаў вецер - задавака, загаласіў у дрымучым урочышчы: — Зла-адзеі-і,... здадзе-еі-і... Сняжынкі нахлынулі роем, мяцеліцай вочы засыпалі, у шчокі закалолі марознымі іголкамі, запяклі. — А вон!... а вон!!!... З-за пня гарыць Міхалкава вока, гарыць, не маргне, быццам падганяе: — Ну! Пот цячэ па скронях. Дрэва трашчыць, валіцца. Знікае ў віхры. Камень падскочыў, уздрыгануў, быццам задумаў адпомсціцца за смерць. Але вось ляжыць і ціха стогне, а Міхалка ўсё адмервае кускі, а піла ў роспачы дастае гарачкі.

— Не бойся, толькі не бойся. — Міхалка хлопае мяне па плячы, — след задуе зусім, у пагоду такую сабакі на двор не выгнаць, — не то, што гаёвага...

На гасцінцы адусюль збягаюцца ёлачкі — прыгорбленыя, сумныя. Праводзяць маці-сасну. Бы жывыя хістаюцца ад спаткаўшага іх гора. Міхалка лупіць пугаю буланку — крывадушна, бязлітасна. Я папіхаю сані — труну, нагружаныя трупам, парэзаным трупам. Хутчэй бы выбрацца ў поле, далей ад таго натоўпу зялёнай сям'і. Дыхнуць свежым паветрам. Млеўка, ой млеўка на душы.

Уздыбілася снежная гурба, круціць. Не, не гурба... Гэта смерць у белым адзенні з касою скаліцца над саньмі, задаволена махае чэрапам. Але што гэта!? Дзе каса была, там утаропілася дула вінтоўкі, а дзе чэрап — вусатая маска стражнікаляснога... І крык: — Укралі!.. у турму... у турму..!

— Міхалка! Міхалка!! — крычу і бягу да каня. Лейцы выцягваю з-пад саней, Міхалкі нідзе не відаць. Бушуе завіруха, замятае ўсенька навокал.

Спераду выныраюць стражнікі, процьма стражнікаў з ліхтарыкамі. Абступаюць, выкрыкваюць: — Вашы дакументы?!. вашы дакументы!. вашы дакументы?!.

* ✲ *

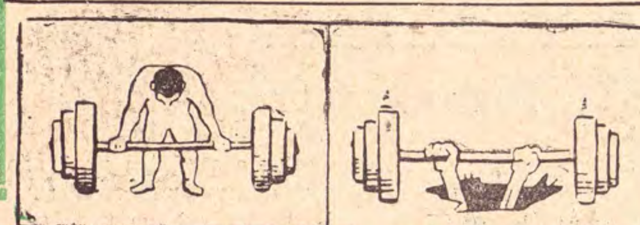
Раптам моцны штуршок у спіну. Прачынаюся і расплюшчваю вочы. Жонка незадаволена бурчыць: — Чаго кідаешся, як на вуглях? Паспаць не даеш спакойна... — і пераварочваецца на другі бок.

Я плачу ад радасці, што гэта быў толькі сон.

КОЛЬКА СПЛЮХ

— То вы не ведаеце, што цяпер раней моладзь становіцца дарослай?

ПРАКТЫЧНАЯ ПАРАДА

Пытанне: — Як паправіць бутэльку ад піва, калі яна прапускае паветра?

Адказ: — Перавярнуць тумку на другі бок.

А. Макаль

✲

ЧАГО ШКАДАВАЦЬ

Аднойчы муж з жонкай выбраліся ў марское падарожжа. На адкрытым моры ўзняўся шторм і пачаў заліваць судна. Жонка да свайго мужа крычыць:

— Міхась, параход патанае!

А ён да яе:

— Чаго, дурная, крычыш! Што ён твой, што шкадуеш?!

Г. Дмітрук

✲

ЧАМУ ВОЗІЦЬ

Коля пытаецца ў Сцёпы:

— Чаму ты, калі толькі надыдзе свята, цэлы дзень возіш Ніну на матацыкле?

— Таму, — адказвае Сцёпа, — што калі яе вязу, Ніна кажа «кахаю», калі не вязу, дык кажа «не кахаю».

В. Весялоўскі.

САМААБСЛУГОЎВАННЕ

КУР'ЁЗЫ

«ЭСТЭТЫКА ПЕРШ ЗА ЎСЁ»

Амерыканскі мільянер Уінтроп Ракфелер будуе сабе супрацьатамнае сховішча ў Арканзасе. Каб не «згубіць сувязі са светам і не страціць эстэтычных густаў», ён вырашыў адкрыць яшчэ адно сховішча для 100 чалавек абслугоўваючага персаналу і склеп на 300 месц для сваіх штодзённых наведвальнікаў.

«Нью-Йорк Пост»

АПРАЎДАЎСЯ

Селянін павёз на ярмарку прадаваць барана. Пад вечар барана ўкралі. Вярнуўшыся дамоў, селянін кажа да жонкі:

— Ты сабе не ўяўляеш, што сёння было на ярмарцы. Ад самай раніцы ўсё кралі. Але я ўсё ж такі не дурань, увесь дзень сцярог свайго барана, бы зрэнку вока... Толькі пад вечар укралі.

Я. Цялушэцкі

✲

ПІСЬМОВАЯ З ПЕРАКАНАННЯ

Студэнту медыцыны прыйшлося напісаць пісьмовую працу аб нейкай жывёліне. Злавіў ён блыху, адарваў ёй дзве нагі і загадаў скакаць. Яна скакала. Студэнт запісаў: — Блыха без дзвюх ног скача.

Потым адарваў ёй дзве апошнія нагі. Але нягледзячы на тое, што ён добра крычаў «блыха, скачы!», яна сядзела. Студэнт запісаў: — Блыха без чатырох ног траціць слых.

Марыя Антанюк

— Ало! Я хацеў паведаміць, што ў мяне шнур ад тэлефона сарваны! Ало!..

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе «Беларускі» з Беластока змяшчаем песню

ГВОЗДИКИ АЛЫЕ

Гвоздики алые, богряно яркие
Однажды вечером дарила ты.
А ночью снились мне сны небывалые,
Мне снились алые цветы и ты.

Мне снилась девушка, такая милая,
Такая чудная, на вид краса.
Мне сердце ранили мечты обманные
И жгли лучистые её глаза.

Казалось будто бы, она усталая
Склонила голову на грудь мою.
И эту девушку с глазами карыми,
С глазами жгучими с тех пор люблю.

А как весна придёт, на волю хочется,
На волю хочется в простор полей.
И белой лилией ты мне мерещишься
И шепчешь жалобно «Приди скорей».

СПРАВЫ ЖЫЦЦЕВЫЯ

Пашчаслівілася мне сустрэцца з прыяцелем — важнай персонай гарадскога маштаба. Карыстаючыся выпадкам, завёў я гутарку з тонкім намёкам на тоўстыя абставіны.

— Кожная гарадская мыш ведае, — гавару, — што грамадзяне з месячнымі білетамі ходзяць пеша і не могуць улезці ў перапоўненыя аўтобусы.

— Тут дзве прычыны, — адказвае прыяцель. — Гарадская камунікацыя кульгае, а грамадзяне зімой адзяваюцца цёпла і менш іх змяшчаецца ў аўтобусе. Хутка становішча паправім, выдамо інструкцыю, каб пасажыры ўваходзілі ў аўтобус голымі. Тады іх больш змесціцца.

— Выбачайце, дзе ж голым насіць білеты і пасведчанне? — пытаю.

— На шыі, на шнурочку, — адказвае прыяцель. — Носяць жа жанчыны каралі і іншыя медальёны, і прыгожа атрымліваецца.

Паколькі пытанне гарадской камунікацыі вырашылася, мяняю пласцінку.

— Жыхары не захапляюцца targовай сеткай, — кажу. — У магазінах з самаабслугоўваннем шмат недаразуменняў. Прадаўшчыцы часта падазраваюць пакупнікоў у крадзежы.

— Гэта нам вядома, — адказвае прыяцель. — Хутка не будзе недаразуменняў. Выдамо загад мацаць пакупнікаў пры выхадзе з магазіна.

Бачучы, што ў гандлі наводзіцца парадак, пачынаю з іншай бочкі:

— Калі была садовая вада, грамадзяне не мелі сіфонаў для абмену. Цяпер людзі панакуплівалі сіфонаў, але з-за адсутнасці газу, няма садовай вады.

— З газам заўсёды непрыемнасці, — згаджаецца прыяцель. — Міліцыя з ног збіваецца, вылаўліваючы «загазаваных» шафёраў. Газавы завод пабудавалі, а на пальцах можна пералічыць, хто мае газ у кватэрах. У руху больш сіфонаў, чым у вытворцаў напіткаў газу. Давядзецца падсыпаць у сіфоны хлорную кіслату. Тады адхочацца людзям піць і напоўненых сіфонаў будзе дастаткова.

— Так, — кажу, — жыццё ідзе наперад. На вуліцы з'явілася электрасігналізацыя, як у вялікіх гарадах рэгулюецца рух.

Прыяцель з уздыхам сказаў:

— Шмат можна было б зрабіць, ды няма з кім. Адданых актывістаў няма ў горадзе.

— Ну, гэта вы ўжо памыляецеся, — супярэчу.

Прыяцель паблажліва ўсміхнуўся, бы доктар перад хворым, і адказаў:

— Пры чырвоным святле ніхто, апрача мяне, не пераходзіць вуліцу, усе ідуць на другі бок на зялёны сігнал.

Дзядзька Лявонь

© PDF: Kamunikat.org 2024
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024